

Hyvinvointikertomus 2020

Sisällys

1 Hyvinkään kaupunki ja yhteistyökumppanit hyvinvoinnin rakentajina	2
2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Keusotessa	8
3 Hyvinvointimme tila	10
3.1 Talous ja elinvoima.....	10
3.2 Lapset, nuoret ja lapsiperheet.....	11
3.3 Työikäiset	13
3.4 Ikäihmiset	14
3.5 Kaikki ikäryhmät	15
3.6 Turvallisuus	23
4 Hyvinkään Pelikirjan painopistealueet ja linjaukset	24
5 Hyvinvoinnin edistämisen erillishjelmat ja -suunnitelmat.....	25
6 Hyvinvointisuunnitelma	26
7 Lähteet.....	26
Liitteet	28

1 Hyvinkään kaupunki ja yhteistyökumppanit hyvinvoinnin rakentajina

Kuntalain (410/2015 § 1 ja 9) mukaan kunnan tehtävänä on yhtäältä edistää asukkaiden hyvinvointia ja alueen elinvoimaa sekä toisaalta järjestää asukkaille palvelut ekonomisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävällä tavalla. Lain mukaan kunta voi tuottaa nämä palvelut itse tai hankkia ne sopimuksen pohjalta joltain muulta palveluntuottajalta.

Hyvinkäällä hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ovat muuttuneet historiallisen paljon, kun Hyvinkään kaupungin aikaisemmin itse tuottamat sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyivät 1.1.2019 alkaen Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveysalan kuntayhtymään, Keusoteen. Siirtymää oli pohjustettu jo jonkin aikaa, sillä Keski-Uudellamaalla haluttiin olla proaktiivisia valtakunnallisessa sote-muutoksessa ja täällä nähtiin, että alueellisella ja toiminnallisella integraatiolla sekä yhteistyön tiivistämisellä on mahdollista yhdenmukaistaa, tasa-arvoistaa ja parantaa palveluja sekä saavuttaa säästöjä ja synergiaetua palveluntuottajien ja -käyttäjien kannalta.

Keusoten muotoutumisen seurauksena Hyvinkään kaupungin 2 745 työntekijästä (31.12.2018) noin tuhat sosiaali- ja terveysalan asiantuntijaa siirtyi kuntayhtymän palvelukseen vuoden 2019 alussa. Tämä tarkoitti perustavaa laatua olevia ja kauaskantoisia muutoksia Hyvinkään kaupungin taloudellisissa toimintaedellytyksissä, osaamispääomassa, arjen käytänteissä, asiakas-segmenteissä, tiedonkulussa, toimenkuvissa ja jopa toimintafilosofiassa. Tämä kaikki heijastui vahvasti Hyvinkään kaupungin rooliin ensisijaisesti hyvinvoinnin edistäjänä. Ratkaisevin muutos onkin ollut se, että kaupungin perustehtävän fokus on siirtynyt vuodesta 2019 lähtien tietoisesti ja tiiviissä yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa korjaavasta työstä kuntalaisten hyvinvointia tukevaan ja ongelmia ehkäisevään työhön.

Hyvinkääläisten ja koko Hyvinkään hyvinvoinnin vahvistamisesta pitää huolta kaikki Hyvinkään kaupungin toimialat ja palvelualueet, mutta myös suuri määrä yhteistyökumppaneita kaikilta neljältä sektorilta. Hyvinvoinnin yhteisen edistämisen sekä ongelmien ehkäisemisen ja korjaamisen työnjakoa Hyvinkäällä voidaan tällä hetkellä kuvata seuraavan mallin mukaisesti:

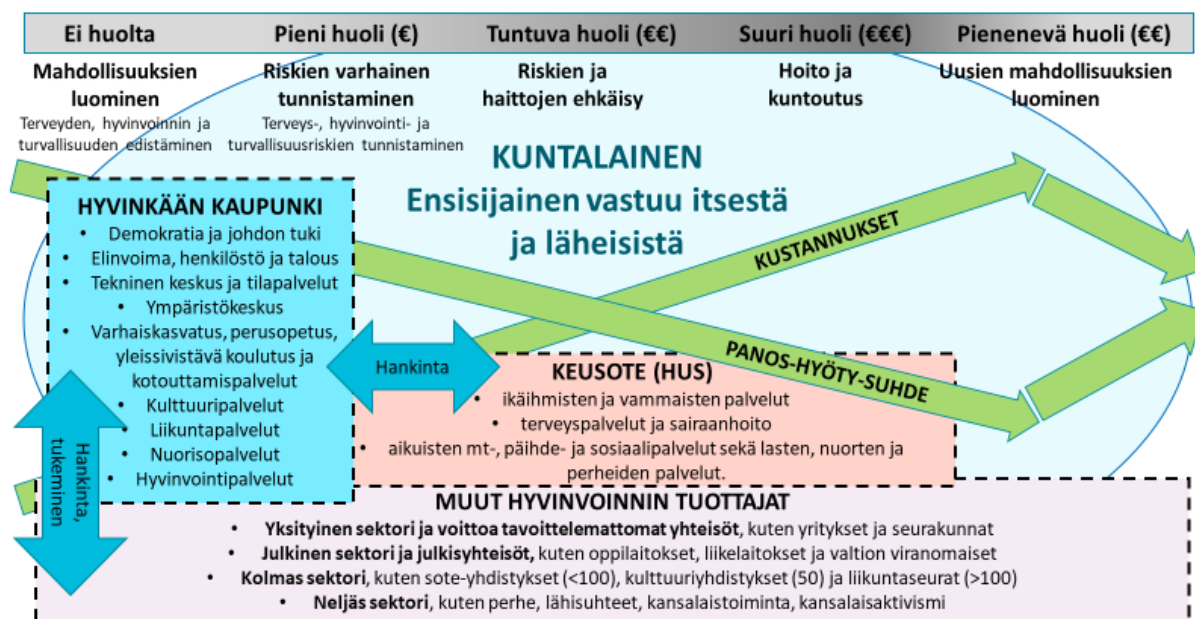
Hyvinvointikertomus

Hyvinvointikertomuksen avulla kuvataan hyvinkääläisten hyvinvoinnin tilaa ja saadaan koottua oleellinen hyvinvointitieto osaksi Hyvinkään kaupungin vuoropuhelua, suunnittelua, päätöksentekoa ja toimeenpanoa.

Hyvinvointikertomus pitää laatia vähintään valtuustokausittain ja sen toimeenpanoa seurataan ja arvioidaan vuosittain kunnan vuosikellon mukaisesti.

Laaja hyvinvointikertomus laaditaan Hyvinkäällä kerran valtuustokaudessa ja suppea kertomus välivuosina.

Vuoden 2020 hyvinvointikertomus on suppea vuosiraportti. Siihen on koottu tuorein mahdollinen hyvinvointitieto useista eri lähteistä.

KUVIO 1. Hyvinvoinnin rakentamisen työnjako Hyvinkäällä.

Hyvinvoinnista puhutaan paljon, mutta mitä käsitteellä oikeastaan tarkoitetaan? Klassisen määritelmän mukaan hyvinvointi muodostuu elintasosta ja elämänlaadusta (Allardt 1976). Nykyisen, paljon käytetyn määritelmän mukaan hyvinvointi on fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa, joka on ihmisen itsensä, hänen läheistensä sekä yhteiskuntapolitiikan, palvelujärjestelmän ja lähiympäristön tulosta (Perttilä yms. 2010). Samalla on muistettava se, että hyvinvointi merkitsee eri asi-

oita eri ihmisille elämän eri vaiheissa ja toisaalta se, että hyvinvointi lähtee vahvasti ihmisestä, kuntalaisesta itsestään. Näin ollen voidaan sanoa, että hyvinvoinnin näkökulmasta Hyvinkään kaupungin pääasiallisena tehtävänä on luoda kuntalaisille puitteita rakentaa omaa hyvinvointia, kannustaa heitä hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä seurata ja tehdä näkyväksi kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa ottaen huomioon hyvinvoinnin kolme eri ulottuvuutta (Moisio ym. 2008; Vaarama ym. 2014):

- 1) Kuntalaisten terveystilanne fyysisen, sosiaalisen ja henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta.
- 2) Materiaalinen hyvinvointi liittyen mm. toimeentuloon, asumiseen, palveluihin ja ympäristöön.
- 3) Koettu hyvinvointi, elämänlaatu.

Hyvinvoinnin lähteiden tarjoamisesta hyvänä esimerkkinä on ympäröivästä luonnosta huolen pitäminen ja luonnossa liikkumiseen kannustaminen, sillä lukuisat tutkimukset ovat osoittaneet, että luonnossa oleskelu ja liikkuminen lisäävät ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Luonto auttaa unohtamaan arjen huolet, palautumaan stressistä ja parantaa mielialaa. Vaikutukset ilmenevät muun muassa sykkeen tasoittumisena ja verenpaineen

Hyvinvointi

Fyysistä, psyykkistä, sosiaalista, emotionaalista ja hengellistä hyvää oloa, joka on ihmisen itsensä, hänen läheistensä sekä yhteiskuntapolitiikan, palvelujärjestelmän ja lähiympäristön tulosta.

Hyvinvointi merkitsee eri asioita eri ihmisille elämän eri vaiheissa.

Hyvinvointi lähtee vahvasti ihmisestä itsestään. Kaupungin tehtävänä on luoda kuntalaisille puitteita rakentaa omaa hyvinvointia, kannustaa hyvinvoinnista huolehtimiseen sekä seurata ja tehdä näkyväksi kuntalaisten hyvinvoinnin tilaa.

alenemisena. Ihminen elpyy etenkin luonnossa sijaitseissa mielipaikoissaan. Elpymiskokemukset mielipaikaksi mainituissa kaupunkimetsissä tai virkistysalueilla ovat voimakkaampia kuin rakennetun kaupunkiympäristön lempipaikoissa. Luonnon elvyttävien vaikutusten kannalta on tärkeää, että riittävän isoja ja esteettisesti viehättäviä luontoalueita sijaitsee asutuksen läheisyydessä. Ulkoilualueiden helppo saavutettavuus on tärkeää terveysvaikutusten kannalta, sillä ymmärrettävistä syistä ulkoilukäynnit vähenevät sitä mukaa, mitä kauempana alueet sijaitsevat. (Luonnon hyvinvointivaikutukset 2020.) Hyvänä esimerkkinä tällaisesta saavutettavuudeltaan erinomaisesta alueesta on Terveysmetsä.

Hyvinkään kaupungin tuottamien hyvinvointipalvelujen kannalta on olennaista seuraavat kysymykset, joihin haetaan vastauksia niin strategisella kuin operationaalisella tasolla, jokapäiväisessä arjen työssä, jokaisen työntekijän toimesta:

- 1) Mitkä poikkihallinnolliset dokumentit ohjaavat Hyvinkään kaupungin eri toimialojen ja palvelualueiden hyvinvointityötä?
- 2) Miten hyvinvointipalveluiden tuottaminen jakautuu eri toimijoiden, kuten Hyvinkään kaupungin, Keusoten ja muiden yhteistyökumppaneiden, kesken?
- 3) Miten Hyvinkään kaupungin toimialat ja palvelualueet tuottavat käytännössä hyvinvointia ja ehkäisevät ongelmien muodostumista?
- 4) Miten hyvinvointityötä johdetaan Hyvinkään kaupungilla?
- 5) Mitkä ovat hyvinvointijohtamisen peruspilarit Hyvinkään kaupungilla?
- 6) Mitkä ovat hyvinvoinnin tulevaisuuden näkymät Hyvinkäällä?

Näihin kysymyksiin löytyy vastauksia paitsi käsillä olevasta hyvinvointikertomuksesta, myös monista muista kaupungin tuottamista dokumenteista, kuten erilaisista suunnitelmista, ohjelmista ja kertomuksista, mitkä tarkastelevat hyvinvoinnin kysymyksiä mm. eri toimialojen, palvelualueiden ja rajatumpien ihmisryhmien viitekehuksesta käsin. Näitä esitellään tarkemmin tämän kertomuksen luvussa 5.

Hyvinvointikertomus on yksi keskeisimmistä hyvinvointijohtamisen työkaluista Hyvinkäällä. Kuntaliiton mukaan laadukas hyvinvointikertomus

- kokoaa monipuolisesti tietoa väestön ja väestöryhmien hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin yhteydessä olevista tekijöistä
- tuo esiin kunnassa esiintyviä kuntalaisten terveyteen ja hyvinvointiin liittyviä haasteita, mutta myös voimavaroja
- ohjaa kunnan eri toimijoiden toimintaa ongelmia ennaltaehkäisevään ja hyvinvointia edistävään suuntaan
- tukee sosioekonomisten hyvinvointi- ja terveyserojen tunnistamista, tunnustamista ja toimenpiteiden oikeaa kohdentamista
- vahvistaa poikkihallinnollista toimintaa
- luo ja ylläpitää toimintakäytäntöjä ja on osa toimeenpano-organisaation toimintaa.

Vuonna 2017 laaditussa Hyvinkään kaupungin laajassa hyvinvointikertomuksessa (2017–2021) on valittu hyvinvoinnin painopistealueet koko valtuustokaudelle. Keskipisteeseen nostettiin nimenomaan seuraavat, edelleen ajankohtaiset tavoitteet, jotka korostuvat myös vuoden 2020 hyvinvointikertomuksessa:

- kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen
- digitalisaation hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja tuotannossa
- ennaltaehkäisevän työn ja oikea-aikaisten palvelujen kehittäminen
- yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen
- palvelujen rajapintojen häivyttäminen

- työllisyyden lisääminen
- maahan muuttaneiden tukeminen kuntalaiseksi identifioitumisessa
- kulttuuritoiminnan, kestävien liikkumismuotojen ja luonnossa liikkumisen edistäminen.

Miten nämä teemat ovat käytännön tasolla näkyneet kevääseen 2020 asti ja millainen tilanne tulee olemaan myöhemmin vuonna 2020, riippuu erittäin suuresti siitä, miten kauan akuutti korona- ja poikkeustilanne sekä haastava taloustilanne tulevat jatkumaan ja mihin suuntaan ne kehittyvät.

Hyvinvointi nivoutuu kaikkiin kuntalaisten elämäntilanteisiin sekä kaupungin toimialoihin ja palvelualueisiin, joten kokonaiskuvan saaminen siitä, miten hyvinkääläiset voivat, vaatii useiden erilaisten aineistolähteiden käyttämistä, hyvinvointitietojen yhdistämistä ja kriittisen synteesin tekemistä käytössä olevasta datasta. Vuoden 2020 hyvinvointikertomuksen laatimisessa on otettu huomioon Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) minimietietosisältösuositukset. Kertomuksen laatimisessa on käytetty etenkin seuraavia tietolähteitä ja tilastoja:

- Tilastokeskus
- Sotkanet (THL)
- PolStat (Poliisi)
- Pronto (Pelastuslaitos)
- Työnvälitystilasto (Työ- ja elinkeinoministeriö).

Hyvinvointikertomuksen 2020 valmistelusta on vastannut Hyvinkään kaupunginjohtajan asettama Hyvinkään kaupungin hyvinvointiryhmä. Hyvinvointiryhmän ohjausryhmänä on puolestaan toiminut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmä, Hyte-jory. Hyvinvointiryhmään kuului hyvinvointikertomuksen valmistelun aikana seuraavat henkilöt Hyvinkään kaupungilta ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta tärkeitä yhteistyökumppaneilta:

HYVINKÄÄN KAUPUNKI	
Hyvinvointipäällikkö (Panu Isotalo)	Hyvinvointiryhmän puheenjohtaja ja Hyte-joryn sihteeri, alueellinen hyte-työ, hyvinvointityön kokonaisuuden kehittäminen, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kokoaminen
Oppilashuollon esimies (Eeva Rantatorikka)	Oppilashuolto, hyvinvointiryhmän sihteeri
Suunnittelija (Taru Härkönen)	Kaupungin tilastot, hyvinvointitieto ja -tilastot, hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kokoaminen
Turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori (Ville Hyytiäinen)	Turvallisuus ja riskienhallinta
Nuorisopäällikkö (Mika Joensuu)	Nuorisotyö, nuorisopalvelut
Liikenneinsinööri (Kimmo Kiuru)	Liikenne ja turvallisuus
Kaupungineläinlääkäri (Heidi Öjst)	Ympäristö ja eläinten hyvinvointi
Työllisyyspäällikkö (Aki Leinonen)	Elinvoima ja työllisyys
Projektipäällikkö (Markku Nieminen)	Ympäristö
Vastaava liikunnanohjaaja (Katarina Norrena)	Liikuntapalvelut, liikkuminen, terveysliikunta
Varhaiskasvatuksen koordinaattori (Riitta Peltonen-Hietämäki)	Varhaiskasvatus

Rehtori (Janne Peräsalmi)	Perusopetus
Maahanmuuttajatyön koordinaattori (Miina Pyylehto)	Maahanmuutto, kotouttaminen
Vapaaehtoistyön ohjaaja (Taivi Toikka)	Vapaaehtoistyön ohjaaminen ja tukeminen, ikäihmisten kanssa tehtävä vapaaehtoistyö
Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja (Simo Varjonen)	Kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja hyvinvointipalvelujen kokonaiskoordinaatio ja johtaminen
YHTEISTYÖKUMPPANIT	
Toiminnanjohtaja (Anne Alén), Mielenterveysyhdistys Hyvinkää Verso ry	Mielenterveystyö, vapaaehtoistyö, työllistäminen
Toiminnanjohtaja (Anne Ikonen), Kriisikeskus Hymise ry	Mielenterveystyö, kriisityö, vapaaehtoistyö
Vanhempi konstaapeli (Tiina Kuosa), Itä-Uudenmaan poliisilaitos	Poliisin ennalta estävä toiminta
Seurakuntasihtööri (Tuija Mattila), Hyvinkään srk	Diakoniatyö, vapaaehtoistyö
Toiminnanjohtaja (Henrik Norrena), Elämäni Sankari ry	Ehkäisevä päihdetyö, nuorisotyö
Nuorten palveluiden toimialapäällikkö (Marjaana Salmi), Hyria säätiö	Etsivä nuorisotyö, pajatyö
Erikoissuunnittelija (Marjut Suo), Keusote	Sosiaali- ja terveystyö, ulkoinen integraatio
Erityisasiantuntija (Tero Seitsonen), Keusote	Sosiaali- ja terveystyö, sote-tilastot, ulkoinen integraatio
Johtava asiantuntija (Kimmo Mäkelä), Keusote	Aikuisten mielenterveys-, päihde- ja sosiaalipalvelut

TAULUKKO 1. Hyvinkään kaupungin hyvinvointiryhmän kokoonpano.

Hyvinvointiryhmän kokoonpano muotoutui ja samalla laajeni hieman loppuvuodesta 2019 Hyvinkään kaupunginjohtajan päätöksellä (21.10.2019 § 40), sillä hyvinvointiryhmään sulautettiin tuolloin ehkäisevän päihdetyön EHKÄPÄ-ryhmä ja sille kuuluneet tehtävät, joista mainittakoon tärkeimpänä Hyvinkään kaupungin ehkäisevän työn suunnitelman (2020-2021) kirjoittaminen.

Käsillä olevan hyvinvointikertomuksen työstäminen tapahtui Hyvinkään kaupungin viranhaltijoiden, hyvinvointiryhmän ja Hyte-jorysta toimesta keväällä 2020. Hyte-jorysta hyvinvointikertomus siirtyy protokollan mukaisesti Kaupunginhallituksen ja -valtuuston käsittelyyn.

Hyvinvointikertomus rakentuu niin, että seuraavassa luvussa 2 esitellään lyhyesti Keusoten roolia kuntalaisten hyvinvoinnin merkittävänä rakentajana. Kuntalaisten hyvinvoinnin näkökulmasta on nimittäin ratkaisevaa, että vuoden 2019 alussa noin 38 % kaupungin työntekijöistä ja 61 % budjetista siirtyi sopimuksen mukaisesti Keusoteen. Luvussa 3 puolestaan avataan tarkemmin Hyvinkäätä ja hyvinkääläisiä koskevaa hyvinvointitietoa seuraavien alateemojen mukaisesti:

- talous ja elinvoima (alaluku 3.1)
- lapset, nuoret ja lapsiperheet (3.2)
- työkäiset (3.3)
- ikäihmiset (3.4)

- kaiken ikäiset hyvinkäläiset (3.5)
- turvallisuus (3.6).

Luvussa 4 tarkastellaan Hyvinkään kaupunkistrategian, Pelikirjan painopistealueita ja linjauksia, mitkä ohjaavat selkeästi myös kaupungin tekemää hyvinvointityötä. Luvussa 5 puolestaan kuvaillaan yksityiskohtaisemmin, mitkä muut erillisohjelmat ja suunnitelmat linkittyvät hyvinvointikertomukseen. Luku 6 on varattu vuoden 2021 hyvinvointisuunnitelman esittelylle. Hyvinvointikertomuksen liitteenä on vuoden 2019 hyvinvointi- ja turvallisuustavoitteiden sekä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman raportointi.

2 Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Keusotessa

Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymä on 1.1.2019 toimintansa aloittanut laaja-alainen organisaatio, joten hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ja käytänteet ovat monilta osin vasta muodostumassa. Joulukuussa 2019 hyväksyttiin Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020-2025. Sen tavoitteet linkittyvät vahvasti myös Hyvinkään kaupungin tekemään hyvinvointityöhön.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet Keusotessa ovat seuraavat:

- sähköisen omahoidon ja asioinnin lisääminen
- kansansairauksien ennaltaehkäisy
- hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen
- osallisuuden lisääminen.

Alueellisen hyvinvointisuunnitelman mukaan tavoitteena on, että Keusoten alueen asukkaiden

- sairastavuus vähenee
- liikunta lisääntyy vähän liikkuvien ja liikkumattomien parissa
- ylipainoisten ja lihavien määrä laskee
- yksinäisyyden kokemus vähenee
- sähköinen omahoito ja asiointi hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä lisääntyy
- mielenterveysongelmien määrä vähenee
- päihteiden (nikotiinituotteet, alkoholi, huumeet,) käyttö vähenee.

Nämä samat tavoitteet ovat vahvasti läsnä myös kaikessa siinä hyvinvointityössä, mitä Hyvinkään kaupunki tekee omien palveluidensa puitteissa.

Alueellinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuu yhdyspinnoilla kuuluu Keusotessa ulkoiselle integraatioyksikölle. Alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rakenteet, joissa johtoryhmänä toimii Kuntajohtajien neuvottelukunta ja ohjausryhmänä Alueellinen hyte-ryhmä, vahvistettiin vuoden 2019 aikana. Alueellinen hyte-ryhmä, missä on myös Hyvinkään edustus, on kokoontunut säännöllisesti noin kuukauden välein ja koordinoitunut alueellista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Pandemian aikana tapaamisia on ollut vielä useammin, 2-3 kertaa viikossa. Ulkoisen integraatioyksikön työntekijät ovat myös jäseninä Hyvinkään kaupungin hyvinvointiryhmässä. Lisäksi kuntayhtymässä on oma hyte-ryhmä, jonka edustajat ovat palvelualueilta ja konsernista vahvistamassa kuntayhtymän omaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä sekä onnistumista eri yhdyspinnoilla. Kuntien hyte-yhteistyön lisäksi tehdään tiivistä, monialaista yhteistyötä alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Vaikka haastava talous- ja koronatilanne on tuonut mukanaan omat, täysin uudenlaiset haasteensa, itse asiassa yllä mainitut tavoitteet korostuvat entisestään juuri tällaisessa poikkeustilanteessa, jossa kuntalaisten sairastavuus, yksinäisyyden kokemukset ja mielenterveyden haasteet saattavat lisääntyä entisestään. Kuntalaisten hyvinvointia edistävien ja varmistavien palveluiden onkin suorastaan pakko

löytää uusia ja innovatiivisia, monissa tapauksissa sähköisiä muotoja. Tällaisesta uudeltaisesta hyvinvointityöstä on tuoreena esimerkkinä Hyvinkään kaupungin nuoriso-, liikunta-, hyvinvointi- ja kulttuuri-palvelujen nopea siirtyminen sosiaaliseen mediaan ja verkkoon.

3 Hyvinvointimme tila

3.1 Talous ja elinvoima

Hyvinkään kaupungin asukasluku oli vuoden 2019 lopussa 46 470. Kaupunkimme on asukasluvun perusteella Suomen 23. suurin kaupunki. Tilastokeskuksen tietojen mukaan asukasluku laski vuoden 2019 aikana 32 asukkaalla.

Erinomaisen maantieteellisen sijaintinsa takia Hyvinkää on valikoitunut usean yrityksen sijaintipaikaksi. Logistisesti houkutteleva sijainti valtakunnan pääväylien varrella, reilun puolen tunnin matka Helsinkiin sekä hyvät yhteydet tärkeimpiin satamiin ja lentokentälle luovat edellytyksiä menestyksekkäälle yritystoiminnalle. Yrityksiä Hyvinkäällä oli kesäkuun 2019 lopussa 2 789. Työpaikkoja oli vuonna 2017 yli 19 000. Hyvinkäällä on naapurikuntiin nähden korkea työpaikkaomavaraisuus, 95,4 % (2017).

Työttömyysaste oli helmikuussa 8,3 %. Työttömyystilanne on kohtuullinen koko maan (9,5 %) tilanteeseen nähden. Työttömyys on yksi keskeisimpiä indikaattoreita hyvinvoinnin näkökulmasta.

Asuntoja valmistui vuoden 2019 aikana yhteensä 344. Näistä suurin osa (78 %) oli kerrostaloasuntoja. Pientaloja oli 14 % ja rivitaloasuntoja 7 %.

Ikärakenteen muutos vaikuttaa tulevaisuudessa kaupungin talouteen ja palveluverkon rakenteeseen. Syntyvyyden laskun myötä lasten ja nuorten määrä vähenee. Vastaavasti ikääntyneiden määrä kasvaa voimakkaasti. Kymmenen vuoden kuluttua 75 vuotta täyttäneitä on yli 60 % enemmän.

Hyvinkään kaupungin talous heikkeni muun kuntasektorin tavoin vuonna 2019. Vuosi 2019 oli koko kuntasektorin heikoin vuosi nykyisen kirjanpitoajan aikana ja myös Hyvinkään kaupungin tilikausi oli kaupungin historian heikoin. Vuoden 2019 alijäämä oli 19,8 miljoonaa euroa. Hyvinkään kaupunki laatii kestäväen talouden ohjelmaa, jonka avulla kaupungin talous tullaan määrätietoisesti tasapainottamaan.

3.2 Lapset, nuoret ja lapsiperheet

Hyvinkäällä oli 0-17-vuotiaita lapsia yhteensä 8 762 vuonna 2019. Osuus koko väestöstä oli 19 %. Lasten määrä on vähentynyt 10 vuodessa 10 %. 18-29-vuotiaita nuoria oli puolestaan 6 174. Määrä on vähentynyt vuosikymmenessä 4 %. Lapsiperheitä oli yhteensä 4 905 vuoden 2018 lopussa. Lapsiperheiden määrä on vähentynyt kymmenen vuoden aikana 9 %.

Osallisuus ja yhdenvertaisuus

Kouluterveyskyselyn mukaan suurin osa hyvinkääläisistä koululaisista ja opiskelijoista on tyytyväisiä elämänsä. Suurin osa lapsista ja nuorista myös kokee olevansa tärkeä osa koulu- ja luokkayhteisöä.

Vuoden 2020 alkupuoliskolla hyvinkääläiset peruskouluikäiset osallistuivat osallistuvaan budjetointiin.

Terveys

Vain pieni osa alakoululaisista kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi. Yläkoululaisilla, lukiolaisilla ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla tämä osuus on korkeampi.

Depressiolääkkeiden käyttö on lisääntynyt vuosittain 0-17-vuotiaiden keskuudessa. Vuonna 2018 Kela-korvattuja depressiolääkkeitä käytti heistä 1,7 %.

Ylipaino on lisääntynyt lukion ja ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoiden keskuudessa. Vuonna 2019 lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista oli ylipainoisia 15,8 % ja ammatillisen oppilaitoksen 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 22,4 %.

Tupakointi on vähentynyt yläkoululaisten keskuudessa, mutta kasvanut hieman lukiolaisten ja ammattikoululaisten keskuudessa. Tupakoinnissa on huomattava ero lukiolaisten (4,5 %) ja ammattikoululaisten (29,3 %) välillä.

Nuuskaaminen on hieman lisääntynyt nuorten keskuudessa vuoden 2017 kouluterveyskyselyn tuloksiin verrattuna.

Raittiita nuoria oli yläkoululaisista 59,8 %, lukiolaisista 36,6 % ja ammattikoululaisista 20,1 %.

Huumekokeilut ovat lisääntyneet lukio- ja ammattikouluopiskelijoilla. Vuonna 2019 ainakin kerran huumeita kokeilleita oli lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 15,7 % ja ammattikoulun 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 27,4 %.

Hoiva ja huolenpito

Vuonna 2019 varhaiskasvatukseen osallistui 72,8 % 0-6-vuotiaista lapsista.

Kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli 208 vuonna 2019.

Kasvatus, koulutus ja oppiminen

Kaikki nuoret, joiden oppivelvollisuus päättyi vuonna 2019, saivat peruskoulun päättötodistuksen.

Koulutuksen ulkopuolelle jääneiden 17-24-vuotiaiden osuus on pienentynyt viime vuosina. Vuonna 2018 osuus oli 8,7 %.

Nuorten työllisyys ja toimeentulo

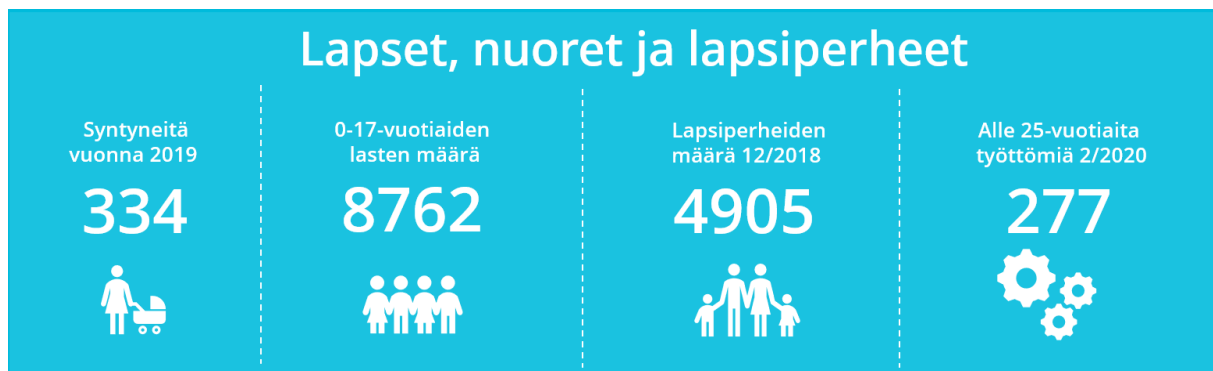
Nuorisotyöttömyys on kasvanut hieman viime vuoteen verrattuna. Alle 25-vuotiaita työttömiä oli helmikuussa 277. Määrä on kasvanut edellisvuodesta 7 %, eikä korona- ja taloustilanne tule ainakaan parantamaan asiantilaa.

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavien 16-24-vuotiaiden osuus väestöstä on hieman noussut. Vuonna 2018 heidän osuutensa oli 1,0 %

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 18-24-vuotiaiden osuus oli vuonna 2018 3,9 %. Osuus on samaa tasoa edellisvuoteen verrattuna.

Turvallisuus

Koulukiusaaminen on vähentynyt alakoulun, yläkoulun ja lukiolaisten keskuudessa. Ammatillisen oppilaitoksen oppilailla kiusaaminen on hieman lisääntynyt vuoteen 2017 verrattuna.

3.3 Työikäiset

Työikäisen väestön (20-64-vuotiaat) määrä oli joulukuun 2019 lopussa 26 365. Työikäisiä oli koko väestöstä 57 %. Huoltosuhde oli 63 eli 0-14-vuotiaita ja 65 vuotta täyttäneitä oli siis sataa työikäistä kohden 63.

Terveys

Eryiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen työikäisten osuus on pysynyt samalla tasolla aiempiin vuosiin nähden. Vuonna 2018 osuus oli 21,6 %.

Kela-korvattavia depressiolääkkeitä käytti työikäisistä 9,4 %. Osuus on samaa tasoa kuin edellisinä vuosina.

Diabetes on yleistynyt työikäisten keskuudessa. Vuonna 2018 diabeteslääkitystä käyttävien osuus oli 25-39-vuotiaista 1,6 % ja 40-64-vuotiaista 7,1 %.

Työssäkäynti ja toimeentulo

Työttömiä oli helmikuussa 2020 yhteensä 1 894. Määrä on 5,6 % enemmän kuin viime vuonna. Työttömistä 576 oli pitkäaikaistyöttömiä ja ulkomaalaisia työttömiä 191. Ulkomaalaisten keskuudessa työttömyysaste oli 21,8 %.

Työmarkkinatuen kuntaosuusmenot kääntyivät viime vuoden loppupuoliskolla nousuun. Työmarkkinatukea saavien määrä oli 689 tammikuussa 2020. Määrä on kasvanut 4,6 % edellisvuodesta.

Verovelvollisten tulot ovat Hyvinkäällä koko maan keskiarvoa suuremmat. Vuonna 2018 tulot olivat Hyvinkäällä keskimäärin 31 963 euroa ja koko maassa 30 830 euroa.

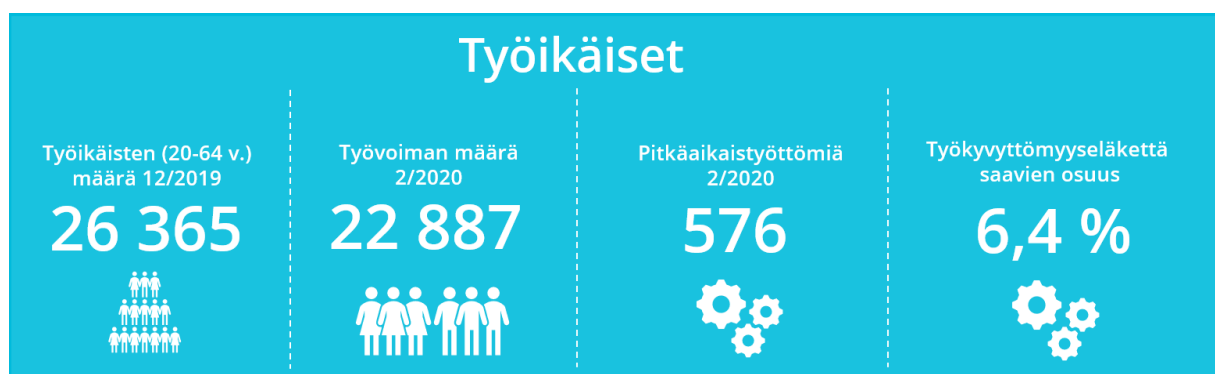
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden kotitalouksien määrä vuoden 2018 aikana oli Hyvinkäällä 816. Määrä on kasvanut viiden vuoden aikana 49 %.

Työkyky

Työikäisistä 6,4 % saa työkyvyttömyyseläkettä. Osuus on ollut laskussa viime vuosina.

Osallisuus

Hyvinkääläisten äänestysaktiivisuus vuoden 2017 kuntavaaleissa oli 54,4 % (koko maassa 58,9 %) ja vuoden 2019 eduskuntavaaleissa 67,1 % (koko maassa 68,7 %).

3.4. Ikäihmiset

Hyvinkäläisistä 10 310 henkilöä (22 % koko väestöstä) oli 65 vuotta täyttäneitä vuoden 2019 lopussa. Ikääntyneiden määrä kasvaa tulevaisuudessa voimakkaasti. Vuonna 2030 yli 65-vuotiaita ennustetaan olevan noin 13 000 (27 %).

Toimintakyky ja asuminen

Kotona asuvia 75-84-vuotiaita oli Hyvinkäällä 96,15 % vuonna 2018. 85 vuotta täyttäneistä 83,7 % asui kotona. Kummankin osuus laski hieman edellisvuodesta.

75 vuotta täyttäneistä hyvinkäläisistä 350 henkilöä (8,1 %) oli säännöllisen kotihoidon piirissä. Määrä oli hieman laskenut edellisvuodesta.

Terveys ja hyvinvointi

75 vuotta täyttäneistä 46 % koki itsensä onnelliseksi vuonna 2018.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin oikeutettujen osuus 65 vuotta täyttäneistä on laskenut Hyvinkäällä. Osuus oli 61,5 % vuonna 2018.

65 vuotta täyttäneistä 3,9 % käytti Kela-korvattua alzheimer-lääkitystä. Osuus on laskenut.

Diabeteslääkkeitä käyttävien osuus 65 vuotta täyttäneistä on noussut edelleen. Vuonna 2018 heidän osuutensa oli 17 %.

Verenpainelääkkeitä käyttävien osuus on laskenut. Vuonna 2018 osuus oli 23,4 %.

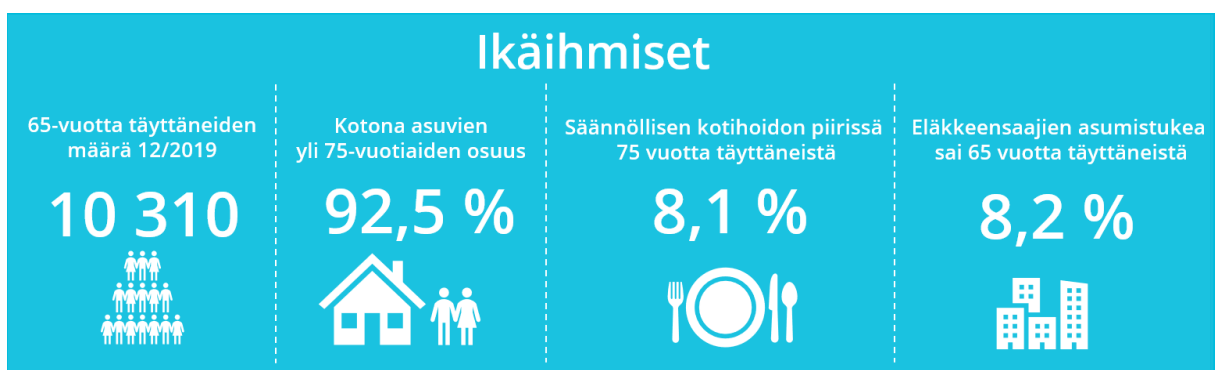
Depressiolääkkeitä käyttävien 65 vuotta täyttävien osuus on hieman kasvanut edellisvuodesta. Osuus oli vuonna 2018 11,5 %. Koko maan keskiarvo oli 11,8 %.

Toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saavien osuus on pysynyt samalla tasolla edellisvuosiin ja koko maan keskiarvoon nähden. Osuus oli vuonna 2018 1,3 %.

Eläkkeensaajien asumistukea saavien asuntokuntien osuus oli 8,2 % vuonna 2018.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneita 65 vuotta täyttäneitä oli vuonna 2018 8,2 %.

3.5 Kaikki ikäryhmät

Väestörakenne

Hyvinkään asukasluku oli vuoden 2019 lopussa 46 470.

Väestöstä oli alle 15-vuotiaita 15,4 %, 15-64-vuotiaita 62,4 % ja 65 vuotta täyttäneitä 22,2 %. Väestöllinen huoltosuhde oli 63 vuonna 2019.

Hyvinkään väestön keski-ikä on 43,6 vuotta; naisten 45,2 vuotta ja miesten 42 vuotta.

Asukkaista on suomenkielisiä 93 %, vieraskielisiä 6,1 % ja ruotsinkielisiä 0,9 %

Ulkomaan kansalaisia asukkaista on 4 %.

Hyvinkään asukkaista on evankelisluterilaiseen kirkkoon kuuluvia 66,9 %, uskontokuntiin kuulumattomia 30,8 % ja muihin uskontokuntiin kuuluvia 2,3 %.

Vammaisuuksia Hyvinkään väestöstä saa 4,2 %. Etuuksien saajista 82 % sai eläkettä saavan hoitotukea, 13 % alle 16-vuotiaiden vammaistukea ja 4 % 16 vuotta täyttäneen vammaistukea.

Luonto- ja virkistysalueet

Hyvinkäältä löytyy paljon luontokohteita esimerkiksi Sveitsinpuistosta, Kytäjä-Usmi -ulkoilualueelta ja kaupungin seitsemältä luontopolulta. Taajamametsiä Hyvinkään kaupungilla on noin 1118 ha.

Kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut

Edellisissä alaluvuissa on tarkasteltu hyvinvoinnin tilaa Hyvinkäällä ikäryhmittäin. Samalla on muistettava, että merkittävä osa Hyvinkään kaupungin tuottamista palveluista on kaikenikäisille ihmisille suunnattuja. Esimerkiksi museoihin, kulttuuri- ja liikuntatapahtumiin, kirjastoihin ja luontopoluille ovat kaikki tervetulleita, infrastruktuurin kunnossapito ja puhdas ympäristö takaavat kaikkien hyvinvoinnin ja turvallisuuden ja opetusta on tarjolla eri ikäisille kuntalaisille.

Koska Hyvinkään kaupungin kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut on järjestynyt uudella tavalla vuonna 2019, sen puitteissa tuotetaan suuri määrä hyvinvointipalveluja ja sen sisälle on ollut sote-muutoksen myötä välttämätöntä perustaa kokonaan uusi palvelualue, hyvinvointipalvelut, tätä kokonaisuutta on tarpeellista esitellä seuraavaksi. Tarkastelun kohteena on ennen kaikkea kokonainen toimintavuosi 2019, mutta esimerkinomaisesti mukaan on otettu myös poikkeusajan vaatimia toimenpiteitä. Kaikenikäisille suunnatuista Hyvinkään kaupungin tuottamista kulttuuri- ja hyvinvointipalveluista voidaan mainita hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta muun muassa seuraavia seikkoja:

Hyvinkään kaupungin tuottama palvelu	Kuvaus palvelun merkityksestä hyvinvoinnille
Kaupunginmuseo (Henkilökunta: 2,5)	Kaupunginmuseo tallentaa oman alueen nykisyysyttä ja menneisyyttä sekä luo kotiseuturakkautta, kollektiivista identiteettiä ja hyvinvointia. Museo luo näyttelyidensä kautta tilan ihmisten kohtaamiselle ja yhteisöllisyydelle. Marraskuun 2019 ja helmikuun 2020 välisenä aikana kauppakeskus Willan Aikansa lapset -näyttelyssä oli 8 626 kävijää. Kaikkiaan museon palveluihin ja sisältöihin tutustui 13 166 ihmistä vuonna 2019. Vuonna 2018 museon toiminta oli suljettu kokoelmamuuton vuoksi. Tuolloin museon palveluita käytti 2 700 asiakasta.

	<p>Vuosien 2019-2020 museotoiminnasta voidaan mainita erikseen myös vanhoja valokuvia sisältävä lainattava Muistelulaukku ikäihmisille, lapsille suunnatut palvelut sekä Muistitalkoot, minkä avulla kerättiin hyvinkääläisten muistoja mm. Rentton kenkätehtaasta, paikallisista elokuva-teattereista, Sveitsin uimalasta ja nuoruudesta Hyvinkäällä.</p>
<p>Taidemuseo (Henkilökunta: 6)</p>	<p>Taiteen merkitys hyvinvoinnin edistämässä on kiistaton. Osallistuminen kulttuuritoimintaan tarjoaa mahdollisuuksia edistää hyvinvointia kokonaisvaltaisella tavalla sekä lisää osallisuutta, vähentää syrjäytymistä ja lievittää yksinäisyyttä.</p> <p>Taidemuseo on perinteisesti keskittynyt tuottamaan taideopetusta oppilaille ja opiskelijoille. Tärkeänä kohderyhmänä on nykyään myös seniorit ja muut erityisryhmät. Taidemuseo on vienyt taidetta myös paikallisiin palvelutaloihin. Taidemuseon järjestämän säännöllisen toiminnan lisäksi museolla käy myös erilaisia omatoimiryhmiä.</p> <p>Taidemuseon toiminnasta vuosina 2019-2020 voidaan mainita Kulttuuripolku, joka tuo runsaasti oppilaita museoon. Kulttuuripolku on opiskelukokonaisuus, jonka tavoitteena on tutustuttaa kaikki hyvinkääläiset esi- ja peruskoululaiset paikalliseen kulttuuriin ja kulttuurihistoriaan, tuoda kulttuuri- ja taidetarjonta osaksi opetusta ja tarjota kaikille oppilaille samat osallistumisen mahdollisuudet. Kulttuuripolkuun on osallistunut vuosina 2019-2020 984 oppilasta 2. ja 8. luokilta. Toinen esimerkki toiminnasta on yhteistyö vammaispalveluja tuottavan Etevan kanssa. Vuosina 2019-2020 Etevan työpajoja on järjestetty yhteensä 17, joihin on osallistunut 135 ihmistä. Kolmanneksi taidemuseo on järjestänyt tiloissaan kaikille avoimia senioripajoja. Pajalaiset ovat tutustuneet ensin näyttelyyn, keskustelevat taiteesta ja sen jälkeen jatkavat työskentelyä maalaamalla, piirtämällä, muovailemalla ja kokeilemalla. Vuonna 2019 ja vuoden 2020 alussa senioripajoja oli 20, joihin osallistui 212 kävijää.</p>
<p>Kaupunginkirjasto (Henkilökunta: 31)</p>	<p>Kirjastopalvelut edistävät hyvää arkea, osallisuutta ja hyvinvointia. Kirjastojen tehtävänä on tarjota pääsy aineistoihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista, antaa tukea tiedon hankintaan ja käyttöön, tarjota tiloja harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua kirjastolain mukaisesti.</p> <p>Hyvinkäällä on pääkirjasto ja kaksi lähikirjastoa; Hakala ja Paavola. Lisäksi Lopen kunnalta ostetaan kirjastoautopalveluita Kytäjän koululle. Vuonna 2019 kävijöitä oli 316 211 ja lainauksia 666 861. Lisäksi e-kirjoja ja -äänikirjoja lainattiin 9 559 kappaletta ja e-lehtiä käytettiin 31 065 kertaa. Uutta aineistoa hankittiin 15 309 kappaletta. Vuonna 2019 järjestettiin 239 tapahtumaa, 48 näyttelyä ja useita omia kokoelmanäyttelyjä.</p> <p>Kirjastolla on merkittävä rooli lasten kulttuurin ja hyvinvoinnin edistämässä. Kirjastopalveluiden yhtenä painopistealueena on lasten lukutaidon ja -innon edistäminen. Kirjastopalvelut järjestää joka toinen vuosi alakouluille Luku-Ukuli -lukemiskilpailun, jonka avulla kannustetaan lukuharrastukseen. Vuonna 2019 kilpailuun osallistui 92 luokkaa ja 1735 oppilasta. Kirjasto edistää lasten ja nuorten lukutaitoa ja -intoa myös</p>

	<p>kirjasuosittelujen, satutuokioiden, näyttelyiden, kirjallisuusaiheisten kilpailujen, teemaviikkojen jne. avulla. Kirjastopalvelut on ollut myös yhteistyökumppanina varhaiskasvatuksen Lukemaan-hankkeessa.</p> <p>Pääkirjastossa järjestetään säännöllisesti myös ICT-opastusta. Lisäksi pääkirjastossa on pidetty jo usean vuoden ajan iltapäivätapahtumia aikuisille. Kirjat kotiin -palvelu tuo kerran kuussa aineistoa kotiin niille, jotka eivät kykene kirjastolla asioimaan. Henkilö, jolla on lukemiseste, voi saada kirjastosta tunnukset Celia-aineiston käyttöä varten.</p>
<p>Liikuntapalvelut (Henkilökunta: 19)</p>	<p>Liikuntapalveluilla on iso rooli hyvinkääläisten hyvinvoinnin edistämisessä. Laadukkaiden olosuhteiden ylläpitäminen ja kehittäminen sekä seurojen ja kuntalaisten osallistaminen on hyvien liikuntapalveluiden perusta. Seurafoorumit ja yhteistyö edistävät kuntalaisten osallistumista ja vaikuttamismahdollisuuksia, sillä arviolta 1/3 hyvinkääläisistä kuuluu johonkin seuraan tai yhdistykseen. Liikuntapalveluiden tavoitteena on huomioida kaikenikäiset hyvinkääläiset lapsista eläkeikäisiin saakka.</p> <p>Vuonna 2019 kunnostettiin jäähallia, Hyyppärän ratsastuskenttää ja Sveitsin laskettelukeskuksen hissilinjoja. Ulkouimalan altaiden suojaksi asennettiin allaspeitteet. Uimalan remontti käynnistyi syksyllä 2019. Suunnitelmiin kuuluu allashuoneen laajennus. Vuonna 2020 laaditaan toiminnallinen liikuntasuunnitelma tuleville vuosille ja edistetään aktiivisen liikuntakaupungin kehittämistä kaikkien väestöryhmien liikkumisen lisäämiseksi.</p> <p>Uimalassa oli vuonna 2019 yhteensä 234 441 asiakaskäyntiä, joista Hotelli Sveitsin kävijöitä oli 16 740. Uimakouluryhmiä oli 53, käyntikertoja 5 100 ja osallistujia 700. Jäähallilla toteutui 6 008 käyttötuntia, joista juniorikäyttöä oli 4 632 tuntia ja aikuiskäyttöä 1 376. Ohjattuja liikuntaryhmiä järjestettiin 81 ryhmää/vko ja niissä oli kävijöitä 1 620 henkilöä/vko. Ryhmissä kävi yhdeksän kuukauden ohjausjaksolla 14 580 asiakasta.</p> <p>Ikääntyneille on tarjolla ohjattua kuntosaliharjoittelua, vesivoimistelua, kehonhuoltotunteja, lajikokeilua sekä kunto- ja tuolijumppaa. Ikääntyneille suunnattuja ohjattuja ryhmiä on viikossa 45 ja niihin osallistuu keskimäärin 900 seniori-ikäistä viikoittain.</p> <p>Erityisryhmiin kuuluville järjestetään kolme kertaa viikossa ohjattua liikuntaa, kuten sählyä, lajitutustumista ja vesiliikuntaa. Erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille järjestetään liikuntakerho viisi kertaa viikossa. Lapset valikoituvat kerhoihin kouluterveydenhoidon ja toimintaterapian kautta. Liikuntakerhot tavoittavat 50 lasta viikossa. Erityisliikunnan ohjattuja ryhmiä on kolme viikossa ja niillä tavoitetaan noin 30 liikkujaa viikossa.</p> <p>Nuorisopalveluiden kanssa järjestetään hankerahoituksen turvin maksutonta liikuntaa 12 tuntia viikossa. Tarjolla on vesiliikuntaa, kuntosaliharjoittelua ja pallopelejä. Nuorille tarjotaan myös tutustumista lajivalikoimaan. Koulujen liikuntasaleissa kokoonnutaan neljä kertaa viikossa. Kouluikäisiä ja nuoria tavoitetaan keskimäärin 250 viikossa.</p>

	<p>Alle kouluikäisille järjestetään kaksi kertaa viikossa ohjattua liikuntaa Vanhalla Areenalla yhdessä kasvattajien kanssa. Alle kouluikäisille suunnatut liikunta-aamupäivät tavoittavat keskimäärin 100 lasta viikoittain.</p> <p>Maahanmuuttajataustaisille järjestetään kolme kertaa viikossa ohjattua liikuntaa, kuten kuntosaliharjoittelua, jumppaa, tanssia ja vesivoimistelua. Lisäksi pidetään kerran kuussa maahanmuuttajataustaisille naisille oma suljettu uintivuoro. Liikuntaryhmien kautta tavoitetaan noin 20 ihmistä viikoittain ja naisten uintivuorolla noin 60 naista ja lasta.</p> <p>Lisäksi liikuntapalvelut organisoivat kaksi kertaa vuodessa UKK-kävelytsejät, ohjelmallisia liikuntapäiviä ja hyvinvointi-infoja tilauksesta. Liikunta- ja elintapaneuvontaa järjestetään Keusoten kanssa yhteistyössä. AVIn avustukset vuodelle 2019 olivat seuraavat: Maahanmuuttajien kotouttamiseen liikunnan avulla -hankkeeseen myönnettiin 21 000 euroa ja Perheliikunta-hankkeeseen 17 000 euroa. Liikkuva koulu -hanke perusopetuksessa päättyi 30.6.2019 ja syksyllä 2019 alkoi Liikkuva opiskelu -hanke 2. asteen opiskelijoille. Siihen myönnettiin 31 000 euroa lukuvuodelle 2019-20. Lipa-Nupa -yhteistyöhankkeeseen saatiin lukuvuodelle 2019-20 yhteensä 27 000 euroa. Vähävaraisten lasten tukemiseksi seuroissa myönnettiin 14 000 euroa vuodelle 2020.</p> <p>Keväällä 2020 liikuntapalvelut on mukauttanut toimintaansa monin tavoin koronatilanteeseen sopivaksi ja asiakkaille turvallisiksi.</p>
<p>Nuorisopalvelut</p> <p>(Henkilökunta: 11)</p>	<p>Nuorisopalvelut toteuttaa yhdessä nuorten kanssa erilaisia vapaa-aikapalveluita, edistää nuorten osallisuutta itseään koskevassa päätöksenteossa sekä tarjoaa nuorille tukea ja neuvontaa.</p> <p>Nuorisopalvelut tekee nuorisotyötä nuorisotaloilla ja -tiloissa, kouluilla, verkko- ja sosiaalisen median palveluissa sekä tapahtumissa, eli siellä, missä nuoret ovat. Nuorisopalvelut tarjoaa nuorille turvallisia paikkoja viettää vapaa-aikaa ja toimia yhdessä muiden nuorten ja nuorisotyöntekijöiden kanssa. Lisäksi Nuorisopalvelut tukee nuorisjärjestöjä, nuorten omia toimintaryhmiä ja Hyvinkään nuorisovaltuustoa.</p> <p>Nuorisotyöllä pyritään tarjoamaan kaikille tasavertainen mahdollisuus osallistua. Nuorisopalveluiden pääkohderyhmänä on hyvinkääläiset nuoret ja toiminta on osallistujille maksutonta.</p> <p>Nuorisopalveluiden tiloissa tapahtuvan toiminnan kuukausittaiset käyntimäärät ovat yhteensä noin 2 000 käyntikertaa. Näiden lisäksi nuoria kohdataan paljon verkossa ja sosiaalisen median palveluissa. Verkko kohtaamisten osalta tilastointia kehitetään vuoden 2020 aikana, jotta myös tämä osa työstä saadaan näkyvämmäksi. Verkossa tehtävä nuorisotyö onkin ottanut melkoisen harppauksen korona-aikana.</p>
<p>Hyvinkääsali</p> <p>(Henkilökunta: 3)</p>	<p>Vuonna 2019 on otettu käyttöön kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnan hyväksymää toimintasuunnitelmaa. Tilaisuuksia vuonna 2019 oli 232 ja kokonaiskävijämäärä 44 000, toimintakatteen ollessa 108,92 %. Tuotannon kasvun volyymin kasvu on huomattava, kävijämäärän osaltakin kasvua oli 35 %. Samoin myyntituotot kasvoivat edellisvuoteen verrattuna lähes kaksinkertaiseksi. Tuotantojen ja tapahtumien poikkeuksellisen suuren</p>

	<p>määrän vuoksi toimintakuluihin tuli jonkin verran budjetoimattomia kuluja, jonka vuoksi toimintakateprosentti ylittyi 8,92 %.</p>
<p>Hyvinvointipalvelut (Henkilökunta: 1)</p>	<p>Hyvinkään kaupungin sote-palvelujen ja noin tuhannen työntekijän siirrettyä Keusoteen 1.1.2019, kaupungille on ollut tarpeen perustaa uusi palveluyksikkö, hyvinvointipalvelut. Sinne rekrytoitiin vuonna 2019 kaksi työntekijää: loppukeväästä hyvinvointipäällikkö ja alkusyksystä määrääkainen vapaaehtoistyön ohjaaja Laihue-testamentin varoin.</p> <p>Hyvinvointipalveluiden tehtävistä kesästä 2019 vuoden 2020 toukokuuhun voidaan mainita seuraavat: 1) kaupungin hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman kokoaminen, 2) kaupunginjohtajan asettaman hyvinvointiryhmän vetäminen, 3) kaupungin edustaminen paikallisissa, alueellisissa ja valtakunnallisissa hyte-verkostoissa, 4) Ehkäisevän työn suunnitelman 2020-21 laatiminen, 5) Hyvinkään sote-yhdistyskyselyn toteuttaminen, 6) yhteistyön kehittäminen Keusoten, kaupungin eri palvelualojen ja muiden kuntalaisten hyvinvointia edistävien tahojen kesken, 7) parinkymmenen hyvinvointia ja verkostoitumista edistävän tilaisuuden järjestäminen, 8) Eero Eskolan rahaston avustusten jakaminen vuonna 2019 ja kehittäminen vuonna 2020 sekä 9) Laihue-testamentin turvin ikääntyneiden kanssa toimivien vapaaehtoisten ohjaaminen. Keväällä 2020 koronapandemia ja siihen liittyvät rajoitukset ja toimenpiteet toivat runsaasti uusia työtehtäviä ja vastuita nimenomaan hyvinvointipalveluille. Näissä kaikissa toimissa on ollut perimmäisenä päämääränä kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen, hyvinvointitiedon lisääminen, ongelmien pahenemisen ehkäisy sekä olemassa olevien palveluiden, toimijoiden ja voimavarojen näkyväksi tekeminen, yhteen saattaminen ja kehittäminen. Isoina, toimiala- ja organisaatorajat ylittävänä yhteisinä ponnistuksina on vuonna 2020 ollut mm. korona-infokirjeen lähettäminen 7 293 yli 70-vuotiaalle hyvinkääläiselle, 1 242 yli 80-vuotiaalle soittaminen, ikääntyneiden ja riskiryhmien kauppa-avun ja takaisinsoittopalvelun käynnistämiseen osallistuminen, poikkeusajan ruoka-apupalvelun organisoiminen huhti-heinäkuuksi sekä tiedonkulun varmistaminen poikkeustilanteessa.</p> <p>Vapaaehtoistyön ohjaaminen on keskeinen osa hyvinvointipalvelujen työtä. Kaupungilla ei ole itsellään vapaaehtoistoimintaa, vaan se toteutetaan yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Työ on käytännössä vapaaehtoisten ja tuen tarpeessa olevien yhteen saattamista, osallisuuden edistämistä, hiljaisen tiedon näkyväksi tekemistä ja yhteisöllisyyden vahvistamista. Työpanoksen on suuntauduttava rahoituksesta (Laihue) johtuen ensisijaisesti ikäihmisten parissa tehtävään vapaaehtoistyöhön ja hyvinkääläisiin sote-yhdistyksiin. Tästä huolimatta tuetaan myös muiden paikallisten toimijoiden vapaaehtoistyön koordinoitua ja kehittämistä sekä autetaan toimijoita uusien vapaaehtoisten rekrytoinnissa.</p> <p>Erityisen tärkeää on tiivis yhteistyö paikallisten kumppaneiden sekä tietyt Keusoten ja naapurikuntien kanssa. Työ on yleishyödyllistä sekä hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä edistävää. Kohderyhmänä ovat kaikki Hyvinkään kaupungin asukkaat. Hyvinvointipalvelut järjestää myös kouluksia vapaaehtoisille ja yhdistyksille yhdessä alueen toimijoiden kanssa sekä maksutonta virkistys- ja yhteisötoimintaa vapaaehtoistoimijoille.</p>

Kulttuuripalvelut

(Henkilökunta: 1)

Kulttuurin merkitys ihmisen hyvinvoinnille on suuri. Sivistys- ja kulttuuritehtävien merkitys kaupungin organisaatiossa kasvoi entistä tärkeämmäksi, kun sote-palvelut siirtyivät kuntayhtymälle vuodesta 2019. Tutkimuksissa on todettu kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden terveyttä edistävät vaikutukset; ne lisäävät ihmisten hyvinvointia, tyytyväisyyttä elämään ja jopa pidentävät ikää.

Hyvinkään vireä kulttuuri- ja tapahtumakenttä on tärkeä kaupungin veto- ja pitovoimatekijä. Vuoden 2019 suur tapahtumat Steelfest, Rockfest, Iskelmäkesä ja Red Carpet sujuivat erinomaisesti. Kesäkuun Rockfestin yli 60 000 vierasta teki siitä Hyvinkään suurimman yleisötapahtuman. Osana Aktiivinen tapahtumakaupunki kärkihanketta teetettiin kävijätutkimukset Steelfestistä, Rockfestistä ja Red Carpetista. Kaikki tapahtumat saivat tutkimuksissa varsin hyvät arvosanat. Erittäin tai melko hyväksi tapahtuman arvioi 94 % Rockfestin ja Red Carpetin kävijöistä sekä 98 % Steelfestin kävijöistä.

Kulttuuripalvelut järjestää lisäksi ympäri vuoden useita kaupunkikulttuuria ja yhteisöllisyyttä lisääviä tapahtumia yhdessä yhteistyökumppaniensa kanssa. Tällaisia tapahtumia ovat mm. Hyvinkään vappu, helatorstain Yhden Päivän Juttu, Lystilauantai elokuussa sekä marraskuinen Hyvinkään joulunavaus.

Vuoden 2019 aikana Hyvinkäätä pyydettiin mukaan Työ- ja elinkeinoministeriön pilottiin, jossa rakennetaan valtakunnallista sähköistä asiointijärjestelmää tapahtumien lupa-asioiden hoitoon. Toteutuessaan järjestelmän odotetaan säästävän tapahtumajärjestäjien työaikaa noin 70 % ja viranomaisten työaikaa 20-30 %. Tavoitteena on myös lisätä eri viranomaisten välistä yhteydenpitoa ja siten edistää tapahtumaturvallisuutta.

Kevään 2020 koronarajoitukset ovat vaikuttaneet vahvasti kulttuuri- ja tapahtumatoimintaan. Nyt jos koskaan onkin voinut helposti havaita, mitä ihmiset elinympäristössään kaipaavat: kulttuuria, tapahtumia ja harrastuksia, yhdessä tekemistä ja kokemista, yhteisöllisyyttä. Hyvinkään kaupungin kulttuuripalvelut aloittikin tähän tarpeeseen vastataksaan kulttuuri- ja taide-esitysten suorat striimaukset suljetulta Hyvinkään kaupungintalolta aprillipäivänä Poikkeustilaklubi nimen alla. Lähe-tyksiä toteutettiin huhti-toukokuussa 27 ja niitä katsottiin noin 100 000 kertaa Poikkeustilaklubin ja Hyvinkään kaupungin somekanavissa. Poikkeustilaklubilla keikkaili 70 eri taiteen alojen freelanceria. Klubin ohjelmistossa nähtiin muun muassa oopperaa, kansantanssia, rockmetallia, poikabändiklassikoita, kupla- ja korttitaikuutta sekä rap-musiikkia.

<p style="text-align: center;">Kotouttamis- palvelut</p> <p style="text-align: center;">(Henkilökunta: 3)</p>	<p>Lapset ja nuoret: Varhaiskasvatuksessa on suomi toisena kielenä ja monikielisiä lapsia yhteensä 284. Suomi toisena kielenä lapsen äidinkieli on joku muu kuin suomi, ruotsi tai saame ja monikielisen lapsen kotona puhutaan suomen kielen lisäksi muita kieliä. Valmistavan opetuksen luokkia on Hyvinkäällä 3. Valmistava opetus on vuoden kestävä jakso, jonka maahanmuuttajalapsi tai -nuori suorittaa ennen siirtymistä tavalisen perusopetuksen piiriin. Maahanmuuttajaopetuksen keskittämiskouluja on Hyvinkäällä kuusi; Martti, Aseman koulu, Pohjoispuiston koulu, Puolimatkan koulu, Paavola ja Härkävehmas. Suomi toisena kielenä -opetukseen perusopetuksessa osallistuu 258 oppilasta. Oman äidinkielen opetusta järjestetään 8 eri kielessä. Osallistuvia oppilaita on 141.</p> <p>Työikäiset: Kansainvälistä suojelua saavien määrän kasvu tasaantui vuonna 2019. Pääasiassa Hyvinkäälle muutettiin perhesiteen perusteella. Hyvinkään työttömyysaste oli 7,6 % vuoden 2019 lopussa. Työttömiä marraskuussa 2019 oli yhteensä 1735, joista ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus oli 157 eli 18%. Pitkäaikaistyöttömiä oli samaan aikaan 525 henkilöä, joista 35 ulkomaalaista eli 6,7%. Maahanmuuttajien työllisyysaste on Suomessa heikompi kaikissa ikäryhmissä kantaväestöön verrattuna. Maahanmuuttajista jää suurempi osa ilman perusasteen jälkeistä koulutusta kuin koko väestössä keskimäärin, mikä entisestään vaikeuttaa heidän pääsyään työmarkkinoille. Hyvinkään kaupunki vakiinnutti vuonna 2019 aikuisten maahanmuuttajien koulutustarjontaa. Luku- ja kirjoitustaidon koulutus jatkoi Hyvinkään Opiston vastuulla ja aikuisten perusopetuksen ryhmät jatkoivat HYK:ssa. Hyvinkään kaupunki kumppaneinaan Punainen risti, Hyvinkään seurakunta, Työväensivistysliitto sekä Laurea toteuttivat yhdessä Koti Hyvinkäällä -hanketta sisäministeriön tuella. Hanke alkoi maaliskuussa 2018 ja päättyi helmikuussa 2020. Hankkeen aikana aktivoitiin yhdistyksiä ja järjestöjä kotouttavaan toimintaan Hyvinkäällä sekä koulutettiin maahanmuuttajia toimimaan aktiivisina yhteiskunnan jäseninä.</p>
--	---

TAULUKKO 2. Hyvinkään kaupungin kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut.

Hyvinkään kaupungin kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut toteutti alkuvuodesta 2020 hyvinkääläisille sosiaali- ja terveysalan yhdistyksille yhdistyskyselyn. Hyvinkäällä on noin 85 sote-yhdistystä, joista 73:lle oli mahdollista lähettää Webropol-kysely. Vastausprosentti oli 52. Kyselystä julkaistiin raportti, jonka tulokset osoittivat, miten arvokasta työtä sote-yhdistykset tekevät niin inhimillisesti kuin euroissa mitattuna. Kyselyn avulla selvisi mm. seuraavaa:

- Valtaosa hyvinkääläisistä sote-yhdistyksistä on kyselyn perusteella sairaus-, potilas- tai vammaisyhdistyksiä sekä eläkeläiset-, seniori- tai veteraaniyhdistyksiä.
- Hyvinkääläisten sote-yhdistysten toiminta on pääosin ryhmä- ja kerhotoimintaa, neuvontaa ja vertaistukea. Tarjolla on lisäksi mm. harrastus- ja virkistystoimintaa sekä koulutustilaisuuksia.
- Kyselyyn vastanneissa Sote-yhdistyksissä työskentelee paljon ammattilaisia. Koko- ja osa-aikaisia työntekijöitä on kyselyyn osallistuneissa yhdistyksissä arviolta 100-140 henkeä ja muilla nimikkeillä työskenteleviä, kuten harjoittelijoita tai työllistettyjä, toinen mokoma. Henkilöjäseniä on 5 000-10 000.

- Kyselyyn vastanneiden yhdistysten tilaisuuksiin, tapahtumiin ja toimintoihin osallistuu vuosittain noin 51 000 henkilöä. Koska kyselyyn vastasi vain puolet yhdistyksistä, tapahtumiin osallistuvien määrä on todellisuudessa huomattavasti isompi.

Työntekijöiden ja vapaaehtoisten työpanoksen arvo vastaa varovastikin arvioiden noin 2–3 miljoonaa euroa. Pelkästään kyselyyn osallistuneiden sote-yhdistysten rahoitus liikkuu 3–5 miljoonassa eurossa. Pelkästään STEA rahoitti hyvinkääläisiä sote-yhdistyksiä 1,23 miljoonalla eurolla vuonna 2019.

Sote-yhdistyskyselyn pohjalta on tarkoitus lähteä tekemään vastaavanlainen kysely hyvinkääläisille kulttuuriyhdistyksille (53 kpl) ja liikuntaseuroille (125 kpl). Näin saadaan entistä parempi kuva kolmannen sektorin toimijoiden merkityksestä hyvinkääläisten hyvinvoinnin rakentajina yhdessä Hyvinkään kaupungin kanssa.

3.6. Turvallisuus

Turvallisuus ja sen tunne ovat tärkeä osa hyvinvointia. Arjen turvallisuuden parantamiseksi ja ylläpitämiseksi laaditaan vuosittain erillinen turvallisuussuunnitelma. Turvallisuustyön painopistealueiksi on turvallisuussuunnitelmassa valikoitunut 1) hyvinkääläisten saaminen mukaan turvallisuustyöhön, 2) tapahtumien turvallisuus, 3) päihteet, mielenterveys ja lähisuhdeväkivalta sekä 4) haavoittuvassa asemassa olevien turvallisuus. Painopisteiden mukaisesti laaditaan vuosittain konkreettiset tavoitteet.

Arjen turvallisuus

Rakennuspalovaaroja Hyvinkäällä oli vuonna 2019 yhteensä 20 ja rakennuspaloja 4.

Liikenne

Poliisin tietoon tulleiden liikennerikkomusten määrä on kasvanut edellisvuodesta vuonna 2019. Sen sijaan liikennerikoksia on tullut poliisin tietoon aiempia vuosia vähemmän vuonna 2019.

Rattijuopumuksia oli vuonna 2019 yhteensä 120, mikä on edellisvuotta vähemmän.

Pelastuslaitoksen tietoon tulleita liikenneonnettomuuksia tapahtui vuonna 2019 yhteensä 115.

Rikokset

Poliisin tietoon tulleita omaisuusrikoksia oli vuonna 2019 yhteensä 2 080, mikä on edellisvuotta vähemmän.

Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset lisääntyivät vuonna 2019.

Seksuaalirikokset ovat lisääntyneet edellisvuosista. Vuonna 2019 poliisin tietoon tuli 433 rikosta.

Huumausainerikoksia tuli poliisin tietoon vuonna 2019 edellisvuotta enemmän, yhteensä 2 168 rikosta.

Ympäristön terveellisyys ja asuminen

Maastopaloja oli vuonna 2019 yhteensä 14 kpl.

Vuoden 2019 sitovat turvallisuustavoitteet on raportoitu liitteessä 2. Lisäksi eri turvallisuustyötä tekevien työryhmien vuoden 2019 tavoitteet on raportoitu tilinpäätöksen liitteenä.

4 Hyvinkään Pelikirjan painopistealueet ja linjaukset

Kaupunkistrategia (Hyvinkään Pelikirja)

Hyvinkään kaupunkistrategia (Hyvinkään Pelikirja) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2016. Nykytilaa ja tulevaa strategiakautta koskevien haasteiden, vahvuuksien ja mahdollisuuksien tunnistaminen olivat Pelikirjan valmistelun kannalta olennainen vaihe. Osana tätä toimintaympäristön analyysivaihetta hyödynnettiin myös hyvinvointikertomustietoa. Lisäksi tiedonkeruuvaihe piti sisällään kuntalaisille, yrityksille ja kaupungin henkilöstölle kohdenneet kyselyt, osallistamistilaisuuksia sekä eri alojen asiantuntijakuulemisia. Valmistelutyön ohjaus toteutettiin poliittisen ohjausryhmän toimesta, minkä lisäksi kaupunginvaltuusto osallistui uuden strategian valmisteluun valtuustoseminaarien puitteissa.

Tässä pelikarttamme, yhteiset tavoitteemme ja tapamme toimia vuosille 2017-2027:

Pelikirja ja hyvinvointikertomuksen aihealueita koskevat tavoitteet

Hyvinkään kaupunki määrittelee Pelikirjassa strategiakauden keskeiset päämäärät, tavoitteet ja valitut painopistealueet sekä sen, mitä kaupunki aikoo tehdä niiden saavuttamiseksi. Pelikirja on kaupungin keskeinen johtamisen ja ohjauksen väline. Näin ollen myös tulevan valtuustokauden hyvinvointisuunnitelma rakennetaan sekä hyvinvointikertomustietoon että valtuuston hyväksymään Pelikirjaan pohjautuen. Hyvinvointikertomukseen sisältyvä yksityiskohtaisempi tieto hyvinvoinnin tilasta ja valituista painopistealueista mahdollistaa konkreettisempien vuositavoitteiden asettamisen Pelikirjan viitoittamaan suuntaan.

Pelikirjan strategisten kärkien mukaisesti Hyvinkäällä on päätetty panostaa pitkäjänteisesti kaupungin houkuttelevuuden lisäämiseen, yritysten kanssa tehtävään yhteistyöhön sekä yhteisöllisyyden ja Hyvinkää-hengen kehittämiseen. Strategia tähtää Hyvinkään tunnettuuden lisääntymiseen, kaupungin kasvamiseen ja ennen kaikkea siihen, että hyvinkääläiset voivat olla kotikaupungistaan ylpeitä. Pelikirjaa toteutetaan sekä valittujen kärkihankkeiden että lakisääteisten perustehtävien ja päivittäisen palvelutuotannon kautta.

5 Hyvinvoinnin edistämisen erillishjelmat ja -suunnitelmat

Keskeiset hyvinvointiin liittyvät asiakirjat ja ohjelmat, joita kunnassa on valmisteltu tai jotka muuten ohjaavat paikallista ja alueellista toimintaa:

Talous ja elinvoima

- Hyvinkään Pelikirja, kaupunkistrategia vuosille 2017–2027
- Kaavoitusohjelma vuosille 2019–2021
- Maankäytön toteuttamisohjelma 2019–2028

Lapset, nuoret ja lapsiperheet

- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2018–2021
- Varhaiskasvatussuunnitelma 2019
- Esiopetuksen opetussuunnitelma 2016
- Perusopetuksen opetussuunnitelma

Kaikki ikäryhmät

- Lähiliikuntapaikkasuunnitelma 2020–2025
- Hyvinkään kestävä liikunnan ohjelma
- Hyvinkään kaupungin ympäristöohjelma 2019–2021
- Hyvinkään kestävä kehityksen tiekartta 2050
- Hyvinkään kaupungin kotouttamisohjelma 2020–2023
- Hyvinkään kaupungin ehkäisevän työn suunnitelma 2020–2021
- Turvallisuussuunnitelma 2017–2021, vuoden 2019 päivitys
- Keski-Uudenmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma 2020–2025 (Keusote)
- Keski-Uudenmaan alueellinen ehkäisevän päihdetyön suunnitelma (Keusote, tulossa)
- Keski-Uudenmaan alueellinen pari- ja lähisuuhdeväkivallan vastainen ohjelma (Keusote, tulossa)

6 Hyvinvointisuunnitelma

Hyvinvointikertomus on keskeinen kunnan hyvinvointijohtamisen työkalu, ja tulevan vuoden suunnittelu on puolestaan oleellinen osa hyvinvointikertomusta. Indikaattoritietojen ja ryhmän oman asiantuntemuksen perusteella on hyvinvointiryhmä laatinut esitykset painopistealueiksi vuosille 2017–2020. Toimialat huomioivat hyvinvointikertomuksessa esille nousseet painopistealueet valmistellessaan toimielinten talousarvioesityksiä ja toiminnallisia tavoitteita vuodelle 2021. Talousarvioesityksen hyväksyessään kaupunginvaltuusto hyväksyy myös hyvinvointia edistävät toimenpiteet ja niihin tarvittavat resurssit. Toimenpiteiden toteutumista tullaan seuraamaan osana normaalia talouden ja toiminnan raportointia läpi vuoden.

HYVINVOINTIKERTOMUS

PAINOPISTEALUEET VUOSILLE 2017-2020

1. Kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen

2. Digitalisaation hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja tuotannossa

3. Ennaltaehkäisevän työn ja oikea-aikaisten palvelujen kehittäminen

4. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

5. Palvelujen rajapintojen häivyttäminen

6. Työllisyyden lisääminen

7. Maahan muuttaneesta kuntalaiseksi

8. Kulttuuritoiminnan, kestävien liikkumismuotojen ja luonnossa liikkumisen edistäminen

7 Lähteet

Allard, E. 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Helsinki: WSOY.

Luonnon hyvinvointivaikutukset. 2020. Saatavilla: <<https://www.luke.fi/tietoa-luonnonvaroista/virkistyskaytto/luonnon-hyvinvointivaikutukset/>> (viitattu 19.5.2020).

Moisio, P., Karvonen, S., Simpura, J. & Heikkilä, M. 2008. Suomalaisten hyvinvointi 2008 (toim.). Helsinki: Stakes.

Perttilä, K., Orre, S., Koskinen, S. & Rimpelä, M. 2010. Kuntien hyvinvointikertomus-hankkeen asiantuntijoiden työryhmä.

Vaarama, M., Karvonen, S., Kestilä, L., Moisio, P. & Muuri, A. 2014. Suomalaisten hyvinvointi. Helsinki: THL: Yliopistopaino.

Hyvinvointikertomuksen vuoden 2019 tavoitteiden raportointi

1. Kaupungin vetovoimaisuuden lisääminen

Kaupungin talouden ja elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että Hyvinkään väestönkasvu jatkuu hallitusti. On tarpeen selvittää ja tunnistaa syyt syntyvyyden laskuun ja miettiä vaikutuskeinoja asian parantamiseksi. Yhtenä mahdollisena vaikutuskeinona on lisätä Hyvinkään houkuttelevuutta lapsiperheiden asuinalueilla ja huomioida entistä paremmin lasten ja nuorten näkökulma kaupungin päätöksenteossa. Yritysten työpaikkatarjonta on tekijä, joka houkuttelee uusia asukkaita paikkakunnalle. Kaupungin elinvoimaisuus ja houkuttelevuus paikkakunnalle muuttavien yritysten näkökulmasta on tärkeää, jotta uusia työpaikkoja syntyy. Hyvinkään Pelikirjan mukaisesti teemme tiivistä yhteistyötä yritysten kanssa ja otamme yritysten toimintaedellytykset jatkuvasti huomioon. Edesautamme mahdollisuuksien mukaan muun muassa hankintojen kohdistamisessa paikallisiin yrityksiin. Näin syntyvät ja pysyvät työpaikat ovat kaupunkimme elinvoimaisuuden edellytys.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	RAPORTOINTI
Kaupungin houkuttelevuuden lisääntyminen	Kaupungin vahvuuksista ja Hyvinkään Pelikirjan kärkihankkeiden tuloksista viestittäminen	-Kaupungin väestö kasvaa 0,4 % vuoteen 2018 verrattuna. -MAL-sopimuksen mukainen asuntotuotantotavoite (360 asuntoa) on täyttynyt. -Ydinkeskustan elinvoimamittauksen tulos pysyy nykyisellä hyvällä tasolla.	Kaupunginjohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Vuoden 2019 aikana väestömäärä väheni 49 asukkaalla (-0,1 %) ▼ Asuntotuotanto (344 as.) ei saavuttanut MAL-sopimuksen tavoitetta. ▼ Elinvoimamittauksen tulos (3,72) laski edellisvuodesta (4,15), Trendi laskeva kaikissa kaupungeissa. Hyvinkään elinvoimaindeksi silti mitatuista kaupungeista korkein.
Matkailun ja tapahtumien kehittäminen	Selvitys tapahtumien ja matkailun talousvaikutuksista	Selvitys tehty ja hyödynnettävissä matkailun ja tapahtumien kehittämisessä.	Elinkeinopäällikkö ja kulttuuri- ja tapahtumapäällikkö	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Tapahtumien selvitys toteutettu ja tulokset hyödynnettävissä. Matkailun talousvaikutukset: ei selvitystä 2019, selvitys tehdään joka 2. vuosi (tekijä Uudenmaan liitto)
Matkailupalvelujen markkinoinnin edistäminen ja kansainvälistäminen	Luodaan koulutusmatkailun konsepti suomalaisen koulutuksen toteutumiseen tutustumiseen kiinalaisille (oppilaat, opettajat jne.)	Konsepti on valmis ja ensimmäiset ryhmät ovat vierailleet leirikoulussa	Liiketoimintajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Konsepti on valmis ja koululais- ja opettajaryhmien vierailuja ollut.
Elinvoimaisuuden kasvattaminen Hyvinkäälle sijoittuvien uusien yritysten ansiosta.	Kohdennettu yritysmarkkinointi etenkin kehä III:n eteläpuoleisille tuotanto- ja muille teollisille yrityksille	Vähintään kaksi yritystä (yli 10 henkeä työllistävä) suunnittelee sijoittautumista Hyvinkäälle.	Liiketoimintajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Neuvotteluja on käynnissä useiden yritysten kanssa. Markkinointitoimenpiteitä on toteutettu.
VR:n konopaja-alueen herättäminen uuteen yritystoimintaan	Yhteisen markkinointisuunnitelman laatiminen VR:n kanssa ja sen toteuttaminen	Markkinointisuunnitelma on valmis ja yhteinen markkinointitoimenpide on toteutettu	Liiketoimintajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Puolet tiloista on täynnä. Yhteistyö jatkuu VR:n kanssa markkinoinnissa ja yritysten kontaktoinnissa. Hyvinkään konopaja-alueen ideasuunnitelma valmistui 9/2019, esittelyasiana KH:ssa 25.11.
Terveysmetsän toteuttaminen	Terveysmetsän perustaminen; markkinointisuunnitelman laatiminen ja palvelujen tuotteistaminen	Terveysmetsä on perustettu; markkinointisuunnitelma on valmis; tuotteistettuja palveluja (väh. 2 palvelua)	Luontomatkailun asiantuntija, Liiketoimintajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Terveysmetsän polku valmis markkinointisuunnitelmineen ja tuotteineen. Avajaiset pidettiin 10.10.
Kokonaisvaltainen palvelu yritysasiakkaille	"Yhden luukun" toteuttaminen kaupungin palveluissa	Yritysasiakkaille nimetyt vastuuhenkilöt ja luotu asiakaslähtöinen toimintamalli	Liiketoimintajohtaja	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Uusille yritysasiakkaille on sovittu vastuuhenkilöt. Prosessia kehitetään osana Invest in Hyvinkää -toimintaa.
Maankäytön toteuttamisprosessin ohjaaminen sekä MAL-asuntotuotantotavoitteiden mukainen tonttivaranto pitkällä aikavälillä.	Maankäytön toteuttamisohjelman laatiminen ja ohjelman vuositavoitteiden toteuttaminen.	Maankäytön toteuttamisohjelma on laadittu ja ohjelman vuositavoitteet toteutuneet	Kaupungegeodeetti	<ul style="list-style-type: none"> ▼ Maankäytön toteuttamisohjelma on laadittu (hyväksytty kh 4.3.2019). Asuntotuotanto; valmistuneita asuntoja 344 kpl (tavoite 360 kpl). Luovutettuja tontteja: OKT 22 kpl (tavoite 35 kpl), KT ja RT 4 kpl (tavoite 4 kpl), yritys 2 kpl (tavoite 3 kpl).

Kaupungin positiivisen imagon lisääminen.	Markkinointitoimenpiteiden toteutus kaupungin markkinointisuunnitelman mukaisesti	Kaupungin imago ja tunnettuus ovat seurantatutkimuksen mukaan nousseet vuoden 2018 tasosta	Viestintäpäällikkö	☒ Kaupunki toteutti markkinointisuunnitelmaa ja sai valtakunnallista julkisuutta asuminen markkinointikampanjan (bloggarikampanja) sekä erilaisten massatapahtumien kautta. Aiempaa vastaavaa imagokyselyä ei sellaisenaan toteuttu 2019, mutta tapahtumakävijöille suunnattujen kyselyjen perusteella Hyvinkäällä järjestetyt tapahtumat ovat keskimääräistä onnistuneempia, joten mielikuvan voidaan arvioida nousseen edellisvuoden tasosta.
---	---	--	--------------------	---

2. Digitalisaation hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja tuotannossa

Yksi Suomen hallituksen kärkihankkeista on digitalisoida julkiset palvelut käyttäjälähtöisiksi. Sähköiset palvelut ovat myös yksi Hyvinkään Pelikirjan tukipilareista. Digitalisaatio on yksi keskeinen keino, jolla palvelutuotantoa voidaan Hyvinkäällä tehostaa ja muuttaa käyttäjälähtöisemmäksi. Näin voidaan parantaa palvelujen käyttäjien osallistumista palvelujen suunnitteluun ja niiden piiriin pääsyä.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Sähköiset palvelut mahdollistavat sujuvan, turvallisen ja helposti saavutettavan sähköisen asiointikanavan kaupungin asukkaiden/asiakkaiden ja kaupungin välillä. Tehostetaan hallinnollisia prosesseja tavoitteena yhden tallennuksen periaate.	1. eHyvinkaa.fi-palvelun perustaminen 2. Suomi.fin palveluista otetaan käyttöön sähköinen viranomaisviestintä sekä vahva tunnistautuminen. 3. Sivustolle rakennetaan vähintään yksi uusi sähköisen asiointin prosessi siten, että kerran syötetty tieto on käytettävissä muissakin järjestelmissä.	1. eHyvinkaa.fi-sivusto on perustettu. 2. Suomi.fi -viestit sekä -tunnistautumispalvelut ovat integroitua eHyvinkaa.fi palveluun. 3. Kaupunkilaisille on julkaistu yksi uusi tavoitteen mukainen sähköisen asiointin prosessi eHyvinkaa.fi-palvelussa.	Tietohallintopäällikkö	☒ 1. sivusto perustettu ja käytössä vuoden alusta. ☐ 2. Suomi.fi viestit käyttöönotto keskeytetty tietoisesti toistaiseksi. Väestörekisterikeskus joutuu Markkinaoikeuden päätöksen mukaisesti kilpailuttamaan tulostus-, kuoritus- ja postituspalvelun uudestaan. Hyvinkään kaupunki odottaa uuden kilpailutuksen lopputuloksen ja etenee sen jälkeen. Vanha tunnistautuminen ei ole käytössä, kun ei ole vielä palvelua mihin sen liittyy. ☐ 3. Toteutettiin työllisyyspalveluiden tietojärjestelmäkokonaisuus, jotta saadaan käyttöön oma järjestelmä Keusotelle siirtyneen tilalle. Jatkokehittämisen kohteena on tähän liittyvät kuntalaisen sähköiset palvelut.
Kaupunki edistää kaikkien kuntalaisten mahdollisuutta toimia täysvertaisesti digitaalisessa yhteiskunnassa.	Kaupungin sähköiset palvelut ovat saavutettavuusdirektiivin mukaisia.	- Saavutettavuustestaukset on tehty - Viestintävastaavat on koulutettu ja - Kaupungin verkkosivut täyttävät saavutettavuuden kriteerit (saavutettavuusdirektiivi)	Viestintäpäällikkö	☒ Vuoden 2019 saavutettavuusvaatimukset tulivat täytetyksi ja viestintävastaavat koulutettiin. Siteimprove-työkalun avulla varmistetaan, että kaupungin verkkopalvelut ovat teknisesti saavutettavissa direktiivin eri osa-alueiden säädösten astuessa voimaan.
Sähköinen arkistointi	Keskeisten tiedonohjaussuunnitelmien laadinnan aloittaminen	Laadinta on aloitettu	Kansliapäällikkö	☒ Vuositavoite saavutettiin. Tehtäväluokitus on tehty, työ suunnitelman osalta on käynnissä.

3. Ennaltaehkäisevän työn ja oikea-aikaisten palvelujen kehittäminen

Ehkäisevä työ on avainasemassa kavennettaessa hyvinvointieroja. Tavoitteena on kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja elämänlaadun turvaaminen. Ehkäisevä työ ankkuroidaan osaksi palvelujärjestelmän perusrakennetta ja toimintaa. Vahvoilla peruspalveluilla kyetään ehkäisemään ongelmien syntymistä ja puuttumaan niihin varhain sekä tukemaan ihmisten itsenäistä selviytymistä ja elämänhallintaa. Haavoittuvassa asemassa olevat ja vähemmistöryhmät tarvitsevat lisäksi kohdennettuja palveluja. Matalan kynnyksen palveluilla pyritään parantamaan palveluiden saatavuutta ja ennaltaehkäisemään raskaampien ja kalliimpien palveluiden tarvetta. Tavoitteena on monialaisen yhteistyön vahvempi hyödyntäminen, esimerkkinä valtakunnallinen Ankkuri-toimintamalli.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Vahvistetaan ja kehitetään lapsiperheiden palveluja	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen alle 18-vuotiaiden lasten määrä vähenee	Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä vähenee ja on enintään 170 lasta.	Kaupunginjohtaja	☐ Kodin ulkopuolelle sijoitettuja lapsia oli vuonna 2019 yhteensä 208.
Koulunuorisoyhteistyön kehittäminen kouluilla, kouluviihtyvyyden lisääminen ja varhaisen puuttumisen menetelmien kehittäminen	Toimintamallin suunnitteleminen koulu yhteistyöhön	Toimintamalli on valmis 2019	Perusopetuksen johtaja Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja	☒ Vietiin lautakuntiin loppuvuodesta.

Hyvinvointi	Päihteiden käytön ja päihdemyönteisyyden väheneminen	Nuorten päihdehoitopolun päivittäminen. Koulutetaan yläkoulujen henkilökuntaa tunnistamaan ja ohjaamaan päihdeongelmaisia asiakkaita.	Päihdehoitopolku on päivitetty. Yläkoulujen henkilökunta on koulutettu.	<p>▼ Päihdehoitopolun päivittäminen tehdään osana mielenterveyspalveluketjua, joka päivitetään keusotejohtoisesti.</p> <p>✔ Kahdella yläkoululla on pidetty kysymyksen mukainen koulutus elämyskysyksiä 2019. Kahdella yläkoululla aihe ei ole ollut suoraan kysymyksen mukainen, mutta aiheena on ollut päihteet. Kahdella yläkoululla koulutus ei ole toteutunut lainkaan.</p>
-------------	--	--	--	--

4. Yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen

Erilaisilla osallistumisen muodoilla on positiivisia, vaikkakin toisistaan poikkeavia yhteyksiä toimintakykyyn, pitkäikäisyyteen ja hyvinvointiin. Yksinäisyys voidaan kokea myönteisesti tai kielteisesti. Myönteinen yksinäisyys on vapaaehtoista, rentouttavaa ja usein luovuuden edellytys. Tämä mahdollistaa oman eletyn elämän tarkastelun, elämäkokemuksen ja mielenrauhan saavuttamisen. Kielteinen eli ei vapaaehtoinen yksinäisyys voi altistaa muun muassa terveydellisiin ja elämänhallinnan ongelmiin. Panostamme eri-ikäisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä tuemme yhteisöllisyyden kehittymistä.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Osallistuvan budjetoinnin mallin laatiminen ja käyttöönotto.	Osallistuvan budjetoinnin toteuttamista ohjaava kaupunkitason malli on laadittu. Malli otettu käyttöön vuoden 2020 talousarvioon sisältyvää osallistuvaa budjetointia suunniteltaessa. Kyllä / ei.	Kehittämispäällikkö	✔ Malli laadittu ja käyttöönotettu suunnitellulla tavalla.
Kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Asiakaspalautteen ja asiakastytyväisyyskyselyjä koskevan raportoinnin kehittäminen. Yhteisten menetelmien ja työkalujen käyttöönotto ja tältä osin syksyllä 2018 saatujen kokeilun tulosten hyödyntäminen (käyttökokemus palautelaitteista).	Syksyllä 2018 pilottikäyttöön hankittavat asiakaspalautelaitteet vakinnutetaan osaksi kaikkien toimialojen asiakastytyväisyyden seurantaa. Kyllä / ei. Sähköisen asiakaspalautejärjestelmän kautta kertyvien tulosten purkamiseen ja käsittelyyn luodaan yhteinen kaupunkitason käytäntö. Toimintakäytäntö luotu: kyllä / ei.	Kehittämispäällikkö	✔ Asiakaspalautelaitteiden käyttöä on jatkettu, laitteiden käyttö on vakiintunut osaksi asiakastytyväisyyden seurantaa. Käyttökokemusten perusteella laitteiden määrää on kuitenkin ensi vuonna mahdollista karsia nykyisestä. ✔ Sähköisen asiakaspalautejärjestelmän kautta kertyvien tulosten raportoinnin tueksi on rakennettu kerran vuorokaudessa automaattisesti päivittyvä tulossivu. Tulokset löytyvät palautesivustolta osoitteesta https://www.ehyvinkaa.fi/palaute-raportti/
Kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Vuonna 2018 valmistuneen osallisuusmallin käyttöönotosta saatujen kokemusten kerääminen.	Osallisuusmallin käytön myötä syntyneistä havainnosta kerätään tietoa toimialoille suunnatun kyselyn avulla. Kysely toteutettu: kyllä / ei	Kehittämispäällikkö	✔ Kysely on toteutettu kohderyhmälle yksiköiden esimiehet. Tulokset hyödynnettävissä osallisuusryhmän liittyvän viestinnän suunnittelussa.
Kuntalaisten yhteisöllisyyden ja osallisuuden edistäminen	Hyvinkää-Äpin jatkokehittäminen	Paikallisten yritysten kanssa vuodenvaihteessa toteutetun yhteiskehittelytilaisuuden tulokset on koottu ja tarvittavat toimenpiteet on tehty käytettävissä olevien kehittämismäärärahojen puitteissa. Kyllä / ei.	Kehittämispäällikkö	▼ Hyvinkää-Äpin käyttöä on jatkettu ja pieniä parannuksia tehty. Jatkokehittämisen aikataulu ei toteutunut: kehittämistä koskeva selvitys ja kehittämisjärjestyksen priorisointi toteutui vain osittain vuoden loppuun mennessä.

5. Palvelujen rajapintojen häivyttäminen

Eri toimijoiden välinen yhteistyö on erittäin tärkeää, jotta ihmiset käyttäisivät tarpeitaan vastaavia palveluja. Käynnissä olevat hyvinvointipalvelujen tuottamisrakenteisiin vaikuttavat ja Hyvinkäällä asuvan väestön rakenteessa tapahtuvat muutokset korostavat tarvetta kiinnittää huomiota eri palveluiden välisten rajapintojen häivyttämiseen. Tällaisia toimintaympäristön muutoksia ovat muun muassa maakuntauudistus, väestön ikärakenteen muutos ja maahanmuuttajien määrän ja osuuden ennakoitavissa oleva kasvu. Näin palveluja tarvitsevat saavat tarvitsemansa palvelut joustavasti ilman, että he joutuvat hakemaan niitä eri paikoista ja odottamaan palveluja kohtuuttomasti.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Asiakkaalle tuotettavat palveluprosessit saadaan toimimaan sujuvasti siten, että sote-tuotannon siirtymävaiheesta aiheutuivilta häiriöiltä vältytään.	Varmistetaan yhteistyön toimivuus tarkoituksenmukaisten yhteistyörakenteiden ja -käytäntöjen sekä selkeän työnjaon avulla. Toteutetaan (vuonna 2018 laadittuun) muutossuunnitelmaan kirjatut vuoden 2019 tavoitteet ja toimenpiteet.	Yhteistyön ja palveluprosessien toimivuutta koskevat tavoitteet on saavutettu muutossuunnitelman mukaisesti: kyllä / ei.	Kaupunginjohtaja	▼ Tavoitetta asetettaessa näkemys valtakunnallisesta ratkaisusta oli poikkeava nykytilaan nähden. Tilanteen muututtua erillistä muutossuunnitelmaa ei ole laadittu ja tavoitetta ei siten voida sellaisenaan toteuttaa. Yhteistyörakenteet Keusoten kanssa ovat olemassa ja niitä kehitetään aktiivisesti yhteistyössä kuntayhtymän kanssa. Yhteistyön rakentamisesta on jatkotavoite myös vuoden 2020 talousarviossa.
Valmiussuunnittelun tehtävänjako maakunnan/KU soten kanssa	Valmiuden ja varautumisen vastuut ja tehtävänjako on määritelty ja kirjattu yhteistyössä Kuuma-kuntien kanssa	Valmiuden ja varautumisen vastuut ja tehtävänjako on määritelty ja kirjattu vuoden 2019 aikana	Kaupunginjohtaja	▼ Vastuut on tunnistettu. Tehtävänjakoa työstetään Keusoten johdolla KU-kunnissa (evakuoinnin toteutus, Keusoten toimintojen väistötilat, kriisiviestinnä yhteensovittaminen, hälytysjärjestelyt), mutta keskeytyi (10/2019) Keusoten turvallisuuspäällikön työsuhteen päättyttyä.

6. Työllisyyden lisääminen

Työttömyys vähentää kaupungin verotuloja ja lisää työmarkkinatukimenoja sekä heikentää kaupungin mahdollisuuksia turvata kuntalaisten hyvinvointia. Näiden välillisten vaikutusten lisäksi työttömyys vaikuttaa myös monin suuremmin tavoin kuntalaisten hyvinvointiin. Ihmisten kokemukset omasta hyvinvoinnistaan, voimavaroistaan ja tyytyväisyydestään ovat yhteydessä heidän käytettävissään oleviin tuloihin ja muuhun varallisuuteen. Työttömyydellä on myös todettu olevan yhteys muun muassa terveys- ja elämänhallinnan ongelmien esiintyvyyden kanssa. Elinkeinoelämää edistämällä ja siten työllisyyttä parantamalla voidaan ennaltaehkäistä monia ongelmia ja vaikuttaa laajalaisesti Hyvinkäällä asuvien hyvinvointiin.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kaupungin työllisyyden ja elinvoiman parantaminen	Toteutetaan vuodelle 2019 suunnitellut työllisyys- ja elinkeinotoimenpiteet.	Työmarkkinatuen kuntaosuusmenot ovat pienentyneet 2018 vuoteen verrattuna. Nuorisotyöttömien määrä on pienentynyt vuoden 2018 seurantatietoihin nähden.	Liiketoimintajohtaja	✓ Työmarkkinatuen kuntaosuusmenot olivat vuonna 2019 18 000 € (0,6 %) pienemmät kuin vuonna 2018. ✓ Nuorisotyöttömien määrä 12/2019 275. Määrä on 2 henkilöä (-0,7 %) vähemmän kuin vuotta aiemmin.

7. Maahan muuttaneesta kuntalaiseksi

Hyvinkään väestönkasvu tulee vahvasti maahanmuutosta. Palveluja tullaan järjestämään tulevaisuudessa niin, että niissä huomioidaan entistä paremmin myös maahan muuttaneet kuntalaiset ja heidän hyvinvointinsa. Hyvinkään tavoitteena on tukea maahanmuuttajien kotoutumista osana peruspalveluja sekä järjestämällä erityisiä kotouttamispalveluja kotoutumisen alkuvaiheeseen. Lisäksi tavoitteena on edistää maahanmuuttajien hyvinvointia tukemalla työllistymistä ja lisäämällä heidän osallisuuttaan. Hyvinkään kaupungin tavoitteena on edistää hyvien väestösuhteiden rakentumista.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2019	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Kotouttaminen	Opetushallituksen ryhmäkototavoitteen mukaiset valmistavat luokat	Perusopetuksen siirtyvien oppilaiden mahdollisimman hyvä suomenkielen ja kulttuurin tunteminen, Opetushallituksen ryhmäkototavoite 8-10	Perusopetuksen johtaja Maahanmuutto-opetuksen koordinaattori	✓ Ryhmäkoko opetushallituksen tavoitteiden mukainen.

8. Kulttuuritoiminnan, kestävien liikkumismuotojen ja luonnossa liikkumisen edistäminen

Hyvinkään Pelikirjan mukaisesti Hyvinkää on omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki. Kulttuuritoiminta vaikuttaa hyvinvointiin ja terveyteen. Aktiivinen kulttuuriharrastus on yhteydessä koettuun terveyteen, hyvän elämän kokemuksiin sekä pitkään ikään. Sosiaalinen osallistuminen ja kulttuurin harrastaminen liitetään myös hyvään mielenterveyteen.

Arkiliikunnan lisääminen kaikissa ikäryhmissä kestäville kulkumuodoilla (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne) vaikuttaa positiivisesti kuntalaisten terveyteen, hyvinvointiin ja viihtyvyyteen sekä liikenteen ympäristöhaittojen pienenemiseen. Lisäksi jo lyhyt aika luonnossa laukaisee stressiä ja edistää ihmisten hyvinvointia. Viher- ja virkistysalueilla on suuri merkitys hyvän elinympäristön muodostumisen kokonaisuudessa. Ne ovat merkittäviä niin ekologian kuin ihmistenkin tarpeiden, hyvinvoinnin ja terveyden kannalta.

PÄÄMÄÄRÄ	VUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	TAVOITEKORTTI
Monimuotoisten harrastus- ja virkistysmahdollisuuksien kehittäminen	Uimalan lisärakennuksen rakennustöiden eteneminen.	Uimalan lisärakennuksen vesikatko on valmis 30.10.2019 mennessä. Kyllä / ei.	Kiinteistöjohtaja	▼ Uimalan urakka alkaa vasta talvella.
Kehittyvä kaupunkikeskusta	Keskustan yleissuunnitelman laatiminen radan länsipuoliseen osaan (Uudenmaankatu-Koritsooni). Yleissuunnitelma tarvitaan kyseisen keskusta-alueen kehittämistä ja	Yleissuunnitelma on laadittu ja se sisältää vähintään kaksi vaihtoehtoista ratkaisumallia. Kyllä / ei.	Kaavoituspäällikkö	▼ Ei valmistunut vuoden loppuun mennessä. Europan -kilpailun 2.12.2019 julkistettuja tuloksia hyödynnetään yleissuunnitelmien laadinnassa.
Kehittyvä kaupunkikeskusta	Kiinteistönomistajien ja sijoittajien aktivoiminen keskustan täydennysrakentamiseen. Kiinteistönomistajille ja sijoittajille suunnataan yhteiset neuvottelutilaisuudet.	Yhteisiä neuvottelutilaisuuksia on järjestetty kolme kertaa vuonna 2019. Kyllä / ei.	Liiketoimintajohtaja	✔ Kyllä. Keskustan kiinteistönomistajia ollut mukana useassa Europan-tilaisuudessa. Lisäksi kaikille keskustan kiinteistönomistajille ja talo-yhtiöille oli seminaari 30.9.
Aktiivinen tapahtumakaupunki	Vuosittaisen suurtahtuman vakiinnuttaminen Hyvinkäälle	Vuonna 2019 järjestetään vähintään yksi valtakunnallisen tason suurtahtuma (yli 50000 kävijää).	Sivistystoimenjohtaja	✔ Toteutui kesäkuussa. Rockfestissä kävijöitä yli 60 000 (+Rainbow)
Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki	Julkisen taiteen periaatteiden määrittely. Määritellään taiteen käyttöä ja hankintaa ohjaavat periaatteet ja laaditaan näistä asiakirja.	Asiakirja valmistuu valtuuston hyväksyttäväksi vuoden 2019 kuluessa. Kyllä / ei.	Museopalveluiden johtaja	✔ Hyväksyttiin marraskuussa kulttuuri- ja hyvinvointilautakunnassa
Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki	Hyvinkääsalin toimintamallin käyttöönotto	Toimintamalli otettu käyttöön.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja, Hyvinkääsalin tuotantopäällikkö	✔ Toimintamalli otettu käyttöön.
Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki	Kulttuurin toimintamallin käyttöönotto	Kulttuurin toimintamalli otettu käyttöön.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja	✔ Toimintamalli otettu käyttöön.
Kaupunginmuseon näyttelytoiminnan vaihtoehtojen selvittäminen	Laaditaan selvitys, josta käy ilmi vaihtoehdot ja tahtotila kaupunginmuseon näyttelytoiminnan suhteen.	Selvitys laadittu huhtikuun loppuun mennessä. Selvitys ottaa kantaa toiminnallisiin vaihtoehtoihin ja huomioi eri vaihtoehtojen kustannusvaikutukset ja näyttelytoiminnan sijoittautumisen.	Kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja	✔ Vaihtoehtojen vertailun tuloksena näyttelytilat on vuokrattu kauppa-keskus Willasta.

Turvallisuustavoitteet 2019 - Raportointi

Oheiseen taulukkoon on koottu vuoden 2019 turvallisuutta koskevat talousarviotavoitteet kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tavoitekorkeilta.

UUOSITAVOITE JA TOIMENPITEET 2018	TAVOITETASO JA ONNISTUMISEN MITTARI	VASTUUHENKILÖ	RAPORTOINTI	TAVOITE-KORTTI
Nuorten päihdehoitopolun päivittäminen. Koulutetaan yläkoulujen henkilökuntaa tunnistamaan ja ohjaamaan päihdeongelmaisia asiakkaita.	Päihdehoitopolku on päivitetty. Yläkoulujen henkilökunta on koulutettu.	Oppilashuollon esimies Keusote	<p>▼ Päihdehoitopolun päivittäminen tehdään osana mielenterveyspalveluketjua, joka päivitetään keusotejohtoisesti.</p> <p>✓ Kahdella yläkoululla on pidetty kysymyksen mukainen koulutus elosyyskuussa 2019. Kahdella yläkoululla aihe ei ole ollut suoraan kysymyksen mukainen, mutta aiheena on ollut päihtet. Kahdella yläkoululla koulutus ei ole toteutunut lainkaan.</p>	Kaupunginvaltuusto
Turvallisuussuunnitelman päivittäminen	Turvallisuussuunnitelman päivitys on valmis vuoden 2019 aikana	Turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori	✓ Turvallisuussuunnitelman vuoden 2020 turvallisuustavoitteet hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2019.	Kaupunginvaltuusto
Arjen turvallisuustyön toimintatapojen päivittäminen (kokonaisuuden ja työryhmien koordinointi)	Turvallisuustyötä toteutetaan uuden mallin mukaisesti vuoden 2019 aikana	Turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori	<p>✓ Turvallisuutta edistävien työryhmien työtä seurattiin turvallisuussuunnitelman mukaisesti. Työryhmien pöytäkirjat vietiin TWEB-ohjelmaan.</p> <p>24 TTH Ohjausryhmän toimintaan sisällytettiin organisaatioturvallisuus. Turvallisuussuunnitelman turvallisuustavoitteiden edistymisestä raportoitiin osavuosisikatsauksittain.</p>	Kaupunginhallitus
Valmiuden ja varautumisen vastuut ja tehtäväjako on määritelty ja kirjattu yhteistyössä Kuuma-kuntien kanssa	Valmiuden ja varautumisen vastuut ja tehtäväjako on määritelty ja kirjattu vuoden 2019 aikana	Kaupunginjohtaja	<p>▼ Vastuut on tunnistettu.</p> <p>Tehtäväjakoja työestetään Keusoten johdolla KU-kunnissa (evakuoinnin toteutus, Keusoten toimintojen väistötilat, kriisiviestinnä yhteensovittaminen, hälytysjärjestelyt), mutta keskeytyi (10/2019) Keusoten turvallisuuspäällikön työsuhteen päättyttyä.</p>	Kaupunginhallitus
Riskienhallintatyökalun käytön vakiinnuttaminen	Uusi riskienhallintajärjestelmä on käytössä ja riskit on kartoitettu sen avulla vähintään kolmella vastuualueella.	Turvallisuus- ja riskienhallintakoordinaattori	<p>▼ RH-prosessia rakennettiin ARC-ohjelmaan.</p> <p>Pilotoinnit suoritettiin.</p> <p>Käyttökemukset hankittiin.</p> <p>Viettiin Joryn arviointiin.</p> <p>Arviointipäätöstä ei tehty vuoden 2019 aikana.</p>	Kaupunginhallitus

LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMAN TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

Päämäärä / tavoite	Toimenpiteet	Mittari	Vastuutaho	Raportointi 2019
YHDENVERTAISUUS				
Tavoitteet ja toimenpiteet sisältyvät muihin osa-alueisiin				
OSALLISUUS				
Lapset ja nuoret vaikuttavat heitä koskeviin asioihin ja palveluihin.	Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toiminnan kehittäminen, yhtenäistetään toiminta eri kouluissa	Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien kokoontumiset ja kannanotot. Ehdokkaiden määrä nuorisovaltuustoon ja oppilaskuntiin sekä äänestysaktiivisuus	Sivistystoimi	Nuorisovaltuusto kokoontuu noin kerran kuukaudessa säännöllisesti ja oppilaskunnat koulukohtaisesti.
	Suunnitellaan ja kokeillaan lasten ja nuorten asiakasraatia	Asiakasraatien toteutuminen	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Perhekeskuksessa on kokoontunut asiakasraateja. Jälkihuolto nuorten asiakasraatit ovat vakiintunut toimintatapa.
	Sähköisen palautejärjestelmän käyttöönotto	Asiakaspalauteiden määrä ja käsittely	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Sähköistä palautejärjestelmää ei ole vielä otettu käyttöön Keusotessa, mutta asiakkaiden on ollut mahdollista antaa palautetta verkkosivujen kautta. Sivistystoimen osalta on otettu käyttöön lokakuussa 2018.
HOIVA JA HUOLENPITO				
Päiväkotiryhmissä pystytään huomioimaan lapset yksilöllisesti	Yli 3-vuotiaiden varhaiskasvatusryhmissä on suhdelukku 1/7	Suhdelukua noudatetaan	Sivistystoimi	On noudatettu.
Perheet saavat apua riittävän varhain	Vaikuttavia ja ennaltaehkäiseviä ryhmämenetelmiä käytetään suunnitelmallisesti	Toteutuneet ryhmät ja niihin osallistuneiden asiakkaiden määrä	Sivistystoimi, Sosiaali- ja terveystoimi	Ihmeelliset vuodet – vanhemmuusryhmä on kokoontunut säännöllisesti.
	Henkilöstön kouluttamista neuropsykiatrisiksi (Nepsy) valmentajiksi tuetaan	Toteutuneet koulutukset ja niihin osallistuneet työntekijät	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Sotessa on koulutettu henkilöstöä.
	Palveluohjauksessa tehostetaan asiakkaiden avunsaantia esitietolomakkeita hyödyntämällä ja asiakkaan osallisuutta vahvistamalla	Peruuttamattomien aikojen määrä ja suunnitelmallisesti päättyneet asiakkuudet	Sosiaali- ja terveystoimi	Keusotessa lomaketta on kokeiltu perhesosiaalityössä ja nuorisosaamalla.
	Eropalveluita tarjoamalla tuetaan lapsen asemaa vanhempien erotilanteessa	Toteutuneiden perheasioiden sovittelujen määrä sekä eron edessä -iltojen toteutuminen ja lasten Tilli Toukka -ryhmien osallistujamäärä	Sosiaali- ja terveystoimi	Perheasioiden sovittelua tarjottu perheneuvolassa ja perheoikeudellisessa yksikössä.
	Kehitetään perhekeskuksen toimintamallia LAPE -hankkeen tavoitteiden mukaisesti	Asiakastytyväisyyskyselyt palvelujen sujuvuudesta	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Asiakastytyväisyyskysely toteutunut.

TERVEYS				
Palveluiden saatavuuden parantaminen	Aukioloaikoja laajennetaan	Tarjolla olevien ilta-aikojen määrä ja käyttö	Sosiaali- ja terveystoimi.	Perhekeskus on auki maanantaisin klo 18 saakka.
	Nuorisoaseman henkilöstön vahvistaminen yhdellä työntekijällä	Asiakastapaamisten määrä ja hoitoon pääsyn odotusaika	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	On toteutunut.
	Työntekijöiden lisääminen toisen asteen oppilashuoltoon	Toteutuneiden asiakastapaamisten määrä	Sivistystoimi	Toiselle asteelle on palkattu 1/2 psykologi
Päihteiden käytön päihdemyönteisyyden vähentäminen	Koulutetaan henkilökuntaa tunnistamaan ja kohtaamaan päihdeongelmaisia asiakkaita	Koulutusten määrä ja osallistujat	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Ei ole vielä koulutettu.
	Lisätään erityisnuorisotyöntekijöiden määrää yhdellä työntekijällä	Nuorisotyön yksilötoiminnan määrä	Sivistystoimi	On toteutunut 1.1.2019 lähtien
Liikkumisen lisääminen	Ilo kasvaa liikkuen -ohjelman käytön lisääminen	Osallistuvien päiväkotien määrä	Sivistystoimi	Kaikki yksiköt (13) mukana.
	Liikkuva koulu -ohjelman kehittäminen	Oppilaskyselyt liikkumisesta koulupäivän aikana	Sivistystoimi	Oppilaskysely toteutettiin keväällä 2019
Ylipainon vähentäminen	Kiinnitetään huomiota oppilaiden aamupalan ja koululounaan syöntiin.	Ylipainon väheneminen	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Ylipaino on vähentynyt yläkoululaisten keskuudessa ja lisääntynyt lukiolaisilla ja ammattikoululaisilla.
	Lasten ja nuorten aktivoiminen liikkumaan koulupäivän ulkopuolella	Ylipainon väheneminen	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Ks.edellinen.
TURVALLISUUS				
Lapset huomioidaan aikuisten palveluissa	Toimintamalliin koulutus yksiköissä ja yhteistyön toimintamalleja kehitetään	Työntekijät toimivat toimintamallin mukaisesti	Sosiaali- ja terveystoimi	Osin koulutettu.
Lähisuhdeväkivallan ennaltaehkäisy ja vähentäminen	Marak -mallin käyttöönotto (moniammatillinen riskinarviointi)	Lähisuhdeväkivaltaan liittyvien yhteydenottojen määrä	Sosiaali- ja terveystoimi	Mallin käyttöönotto ei ole edennyt.
Väkivaltatilanteiden ennaltaehkäisy asiakastilanteissa	Henkilöstöä koulutetaan kohtaamaan haastavia asiakastilanteita turvallisesti ja hoidollisesti ennaltaehkäisten tilanteiden paheneminen.	Koulutusten määrä ja osallistujat, väkivaltailmoitusten määrä	Sosiaali- ja terveystoimi	Kaksi MAPA koulutusta järjestetty.
Kiusaamisen vähentäminen kouluissa	Otetaan käyttöön sovitut ja tehokkaat käytännöt kiusaamisen puuttumisessa.	Kiusaamistapausten määrä	Sivistystoimi	On otettu käyttöön MLL:n kysely kaikilla kouluilla 4. luokasta ylöspäin. Pienemmille oppilaille tehty kysely erikseen. Tulosten perusteella kouluilla sovittu toimenpiteet kouluviihtyvyyden lisäämiseksi ja kiusaamistapausten vähentämiseksi.
	Koulun nuorisotyön kehittäminen	Kiusaamistapausten väheneminen		

KASVATUS; KOULUTUS, OPPIMINEN				
Sähköisten palvelujen laajentaminen	Sähköisten hakemusten käyttöönotto	Sähköisten hakemusten osuus	Sivistystoimi	Perusopetuksessa otettu käyttöön sähköiset kouluipaikkapäätökset, myös sähköiset kuljetushakemukset ja -päätökset, sähköiset apip-hakemukset ja päätökset otettu käyttöön Varhaiskasvatuksessa sähköinen hakemus käytössä (98 %).
Oppilaiden tukeminen lähikoulussa	Resurssin kohdentaminen lähikouluihin	Lähikoulussa opiskelevien erityisen tuen oppilaiden määrä, koulujen käytössä olevat resurssit	Sivistystoimi	Erityisen tuen oppilaiden määrä 302 tilastointipäivänä 20.9.2019
	Alle kolme vuotta Suomessa olleiden maahanmuuttajien huomioiminen ryhmäkoossa.	Yleisopetuksen ryhmässä opiskelevien maahanmuuttajien määrä	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Ei huomioida vielä.
	Tukitoimia suunnitellaan yhteistyössä sivistystoimen ja perhepalvelujen kanssa	Asiakaspalaute, koulun ja lastensuojelun arvio. Vanhemman, oppilaan, opettajan ja sosiaalityöntekijän yhteinen arviointi	Sosiaali- ja terveystoimi, Sivistystoimi	Suunniteltu ja kokeiltu uusia toimintamalleja perusopetuksen, lastensuojelun ja vammaispalvelujen kanssa.
Opettajat ja kasvattajat osaavat kohdata erilaiset lapset	Henkilöstöä koulutetaan neuropsykiatrisiksi valmentajiksi (Nepsy)	Koulutusten määrä ja osallistujat	Sivistystoimi	Sotessa on koulutettu henkilöstöä. Perusopetuksessa on toteutettu lyhyempiä mini-nepsy koulutuksia opettajille ja koulunkäynninohjaajille
Psyykkisesti oireilevat oppilaat pystyvät käymään koulua	Kuntouttavalle luokalle lisätään oppilaspaikkoja	Poissaolot vähenevät, nuoret saavat päättötodistuksen	Sivistystoimi	Paikkoja on lisätty.
	Emo -luokkien kokopäiväkoulutoimintaa kehitetään	Oppilaat pystyvät siirtymään takaisin lähikouluunsa	Sivistystoimi	Toimintaa on kehitetty ja oppilaita on pystytty siirtämään lähikouluihin.
LEPO JA VAPAA-AIKA				
Lapsille ja nuorille on tarjolla riittävästi edullisia harrastusmahdollisuuksia	Lapsille suunnattua kerhotoimintaa kehitetään	Kerhojen ja niihin osallistujien määrä	Sivistystoimi	Hankerahan avulla on kehitetty toimintaa. Pidettyjen kerhotuntien määrä on kasvanut ja monipuolistunut edellisvuodesta.
Lapset ja nuoret tietävät olemassa olevista harrastusmahdollisuuksista	Tiedotetaan kaupungin ja muiden toimijoiden tarjoamista palveluista samassa paikassa	Ryhmiiin osallistuminen, kysely	Sivistystoimi	Kaupungin nettisivuilla on harrastehakemisto ja nuoriso- ja liikuntapalvelut tiedotavat omilla nettisivuillaan. Koulun kerhotoiminnasta tiedotetaan Wilmassa.
Nuoret nukkuvat riittävästi	Suunnitellaan ja kokeillaan lasten ja nuorten unikoulua nuorille, joiden vuorokausirytmii on sekaisin	Unikouluun osallistuneiden nuorten luvattomien koulupoissaolojen vähentyminen	Sosiaali- terveystoimi, Sivistystoimi	Ei ole toteutunut.